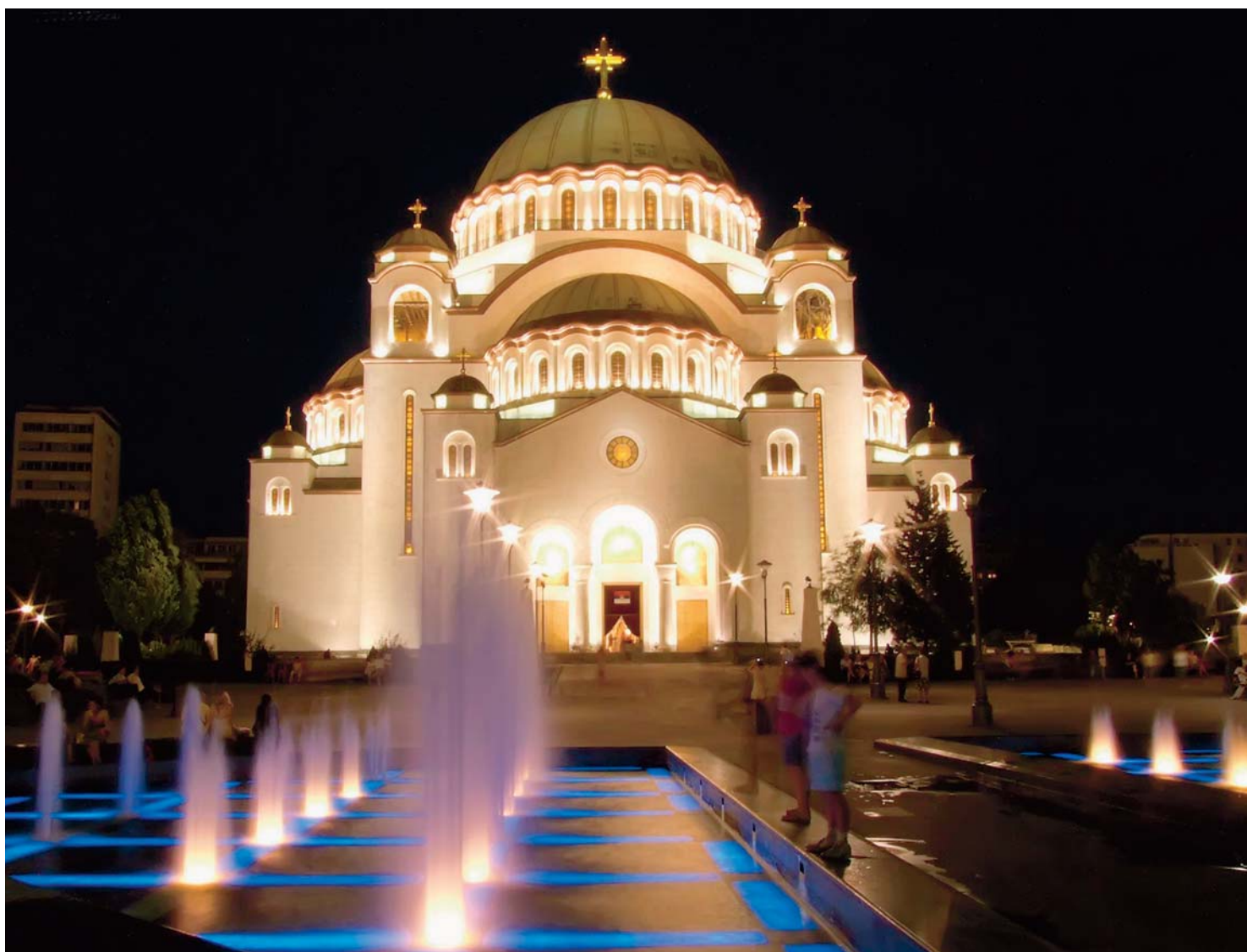

ОСИГУРАЊИКА

ГОДИНА XL • БРОЈ 1 • БЕОГРАД, 15. ЈАНУАР 2009. • ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО • БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

Храм Светог Саве у Београду

У ЖИЖИ

Муке неосигураних
пољопривредника

АКТУЕЛНО

Трећина дужника
чекала последњи час

ГОВОРНИ АУТОМАТ

0700/017-017

ПО ЦЕНИ ЛОКАЛНОГ
ПОЗИВА

011/30-60-680

0 – 24h

КАКО ДО ПРЕМИЈА
И РЕГРЕСА

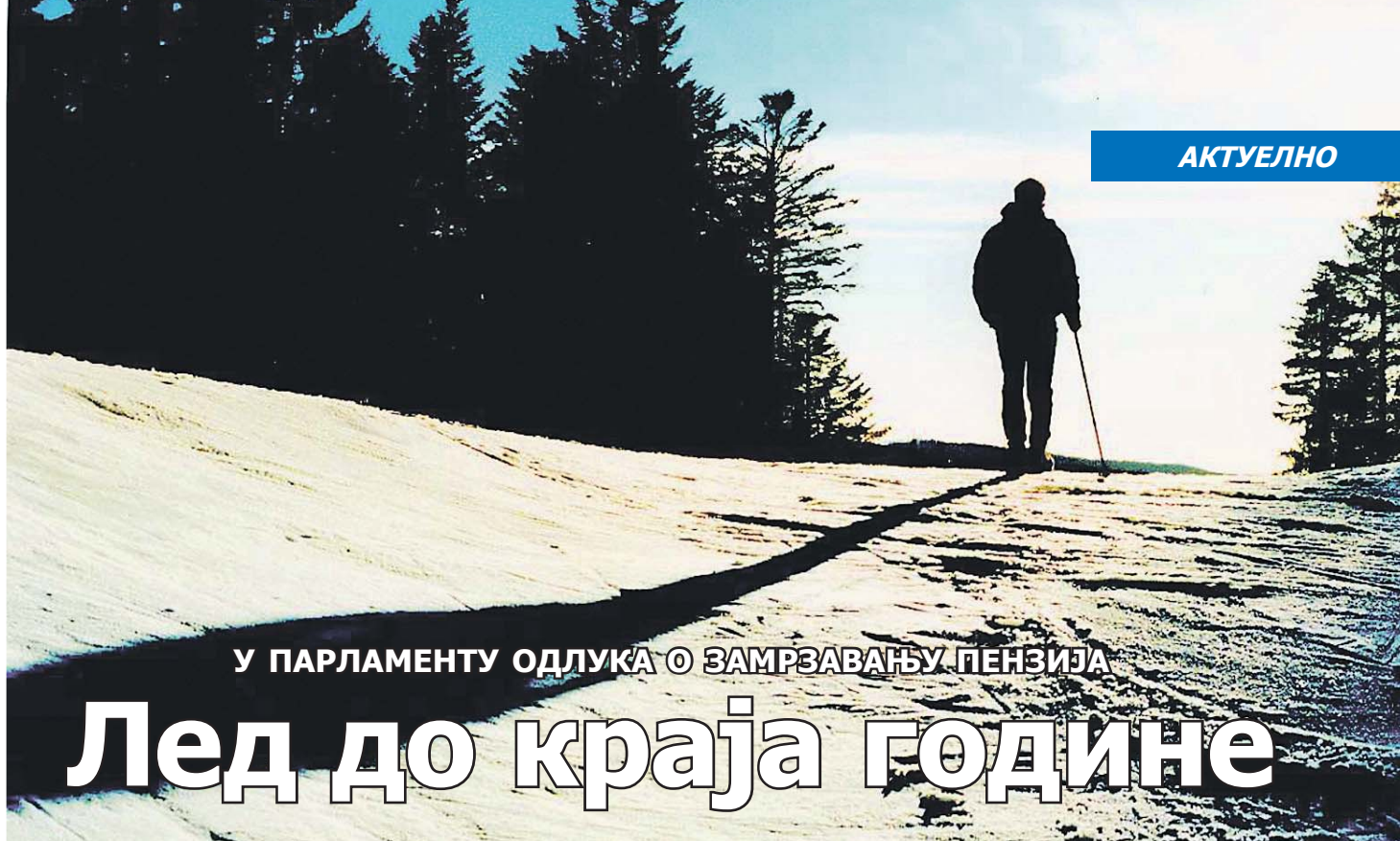
РАЗДУЖЕНО
3,7 МИЛИЈАРДИ

ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ И ПРОСЕЧНЕ ПЕНЗИЈЕ У 2008. ГОДИНИ

Месец	Просечна зарада	Просечна нето зарада (без пореза и доприноса)	ПРОСЕЧНА ПЕНЗИЈА (процент у просечној нето заради)			УКУПНО	
			запослени	самосталне делатности	пољопривредници	Број корисника	Нето средства за исплату
Јануар	39.331	28.230	17.781 (63)	17.343 (61)	5.985 (24)	1.568.884	25.336.058.667
Фебруар	43.218	30.982	17.782 (57)	17.353 (56)	6.649 (21)	1.570.377	25.374.108.840
Март	42.873	30.809	17.784 (58)	17.365 (56)	6.649 (22)	1.571.736	25.409.471.946
Април	45.355	32.562	19.024 (58)	18.594 (57)	7.112 (22)	1.570.592	27.168.366.047
Мај	44.835	32.147	19.026 (59)	18.613 (58)	7.112 (22)	1.570.063	27.173.502.640
Јун	45.608	32.648	19.026 (58)	18.614 (57)	7.112 (22)	1.570.761	27.189.471.836
Јул	46.115	33.058	19.022 (58)	18.627 (56)	7.113 (22)	1.571.415	27.203.546.329
Август	46.222	33.131	19.020 (57)	18.638 (56)	7.115 (21)	1.572.454	27.224.859.415
Септембар	46.015	32.969	19.025 (58)	18.659 (57)	7.116 (22)	1.573.146	27.252.117.339
Октобар	47.883	34.311	21.711 (63)	21.321 (62)	8.123 (24)	1.573.283	31.135.723.058
Новембар	46.944	33.613	21.715 (65)	21.247 (63)	8.124 (24)	1.578.177	31.755.635.064

ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ ПОДАТАКА ИЗ ПИО (новембар 2008)

	БРОЈ И СТРУКТУРА КОРИСНИКА И ПРОСЕЧАН ИЗНОС ЊИХОВЕ ПЕНЗИЈЕ		
	запослени	самосталне делатности	пољопривредници
Старосне	658.069 (50,44%) 25.301 дин.	21.217 (41,97%) 24.675 дин.	186.861 (83,84%) 8.346 дин.
Инвалидске	334.815 (25,66%) 20.057 дин.	15.709 (31,07%) 21.601 дин.	12.085 (5,42%) 8.869 дин.
Породичне	311.861 (23,90%) 19.531 дин.	13.628 (26,96%) 15.503 дин.	23.932 (10,74%) 6.015 дин.
Најнижи износ пензије	54.165 (4,15%) 11.088,23 дин.	1.104 (2,8%) 11.088,23 дин.	183.734 (82,44%) 8.384,51 дин.
Највиша пензија по старом закону	2.087 (0,16%) 72.321,71 дин.	42 (0,08%) 76.575,92 дин.	/
Највиша пензија - 42,5 год. стажа	45 (0,003%) 102.766,70 дин.	/	/
До износа најниже пензије прима:	177.693 (13,62%)	8.149 (16,12%)	213.414 (95,75%)
До износа просечне пензије прима:	774.495 (59,36%)	30.532 (60,39%)	29.585 (13,27%)
Накнада за помоћ и негу	58.417 12.355 дин.	2.300 12.930 дин.	9.198 13.308 дин.
За телесно оштећење (повреда на раду и професионално обољење)	7.614 2.536 дин.	209 2.989 дин.	519 3.108 дин.
За телесно оштећење (остале повреде и болести - затечени корисници)	91.167 1.105 дин.	1.694 132 дин.	1.101 1.488 дин.
Инвалидске пензије по члану 223 и члану 225	25.724 8.808 дин.	46 13.164 дин.	/

У ПАРЛАМЕНТУ ОДЛУКА О ЗАМРЗАВАЊУ ПЕНЗИЈА

Лед до краја године

Неизвесности се примакао крај: измене Закона о пензијско-инвалидском осигурању, којима би пензије, новчане накнаде и општи бод били задржани на лањско-октобарском нивоу целе ове године, стигле су тик пред штампање овог броја и на посланичке клупе у Народној скупштини Србије, а како су их усвојили посланици у матичном Одбору за рад, готово да је извесно да ће глатко бити усвојене и у скупштинском дому.

Влада је, истина, из скупштинске процедуре повукла првобитни (с почетка децембра) предлог допуна овог закона, али је нову верзију посланицима упутила последњег дана 2008: њоме је бар неким пензионерима честитала празнике – нова верзија допуњена је предлогом да се запосленима с посебним овлашћењима у МУП-у, МИП-у, Пореској управи и још неким организацијама поново омогући погодност, коју су имали до краја 2007, да им пензијски основ буде просечна месечна зарада из године која претходи оној у којој се пензионишу. Да они који су се пензионисали током 2008. и којима то предстоји у овој години не би били у неравноправном положају у односу на колеге пензионисане пре 31. децембра 2007 – објаснила је Републичка влада – предложено је да ова одредба важи

ретроактивно од почетка 2008. године и закључно са 31. децембром 2009. године. Како ће пензионисани после тога бити равноправни са старијим колегама, Влада засад не наводи.

Уз ову појединачну „слабост“, у осталом је Влада чврста као стена: примања у пензијско-инвалидском осигурању утврђена за октобар 2008. године, као и тадашњи износ општег бода од кога ће зависити пензије свих осталих (сем напред поменутих равноправних) новопензионисаних „представљају основ за исплате током 2009. и – неће се мењати у 2009. години“.

Евентуална тромесечна преиспитивања опште економске ситуације, па и даљег усклађивања пензија, нико више не помиње. Чак ни пензионери. А и како би кад су најагилнији међу челницима економске власти већ почели да их плаше могућношћу да се пензије – чак и снизе.

Додуше, нису пензионерима запале све саме лоше вести. Напротив. Ето, акцизе на гориво ће се повисити, а већину пензионера, пошто и онако неће имати ни чиме ни на шта да се вози, биће баш брига за то. И цигарете ће да поскупе, али оне су и онако највеће зло ове државе, па ће више цене олакшати да се с њима прекине; пензионери ће дуже да живе (шта сад, министре

финансија?!)) и уз кафу ће – од чијих виших акциза се одустало – наставити да грде власт. Потпуно неправедно, наравно, забрављајући да им је ових дана омогућено да штеде девизе и да на камату не плаћају никакав порез, да продају акције и уделе у предузећима такође не издвајајући ништа за буџет из тих прихода, а да и не говоримо о томе да би сада, бар под старост, могли да се нагледају света: Влада је одлучила да укине таксу од 1.000 динара за издавање пасоша.

Шалу на страну, ситуација је озбиљна: светска криза је најкасније, кад јој се још нико надао није, стигла у Србију, али се овде, по свему судећи, највише размахала; ни у једној суседној држави нису још ни помислили на то, а камоли замрзли пензије. Ето, овдашњим пензионерима опет је додељено да предњаче, издржаће они, свикли су на жртве само да им деци буде боље. Или је у праву онај што је написао да пензионери немају право да се жале: сада су на власти њихова деца, па како су их васпитали – тако им је. **С. Ч.**

ОСИГУРАНИКА
ГЛАС

ИЗДАВАЧ: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР: Горан Лончар. **ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:** Славица Чедић, e-mail: scedic@pio.rs
РЕДАКЦИЈА: Булевар уметности бр. 10, 11070 Београд, **СЕКРЕТАРИЈАТ:** 011-2017-437 факс: 2017-418
РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈВОДИНУ: Житни трг бр. 3, 21000 Нови Сад, **ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:** Ика Митровић, 021-487-7789, факс: 021-6624-359, e-mail: ika.mitrovic@piovoj.rs

ШТАМПА: ЈП Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ: 011-2017-438

Рукописи и фотографије се не враћају

Електронско издање: www.pio.rs/glas-osiguranika

Ћебад и уљани радијатори

Министар за рад и социјалну политику Расим Љајић посетио је 9. јануара геронтолошке центре у Кикинди, Зрењанину и Вршцу који се греју искључиво гасом. Његови

**Министар и директорка
Геронтолошког центра у Кикинди**

сарадници обишли су установе за збрињавање старих такође у местима у којима не постоји алтернативно решење у вези са грејањем.

У вршачком и зрењанинском геронтолошком центру било је краткотрајног застоја у обезбеђивању потребне температуре, захваљујући приоритетном снабдевању гасом и надокнађивањем уз помоћ струје. У Кикинди је то, међутим, трајало два дана.

Директор кикиндског Геронтолошког центра Милена Раданов напоменула је да је неповољна ситуација ублажена набавком уљаних радијатора којима су грејане собе и додатном ћебади добијеном од Општинске организације Црвеног крста. У овој установи борави око 160 корисника, од којих је шездесетак везано за постељу.

– Не смемо се више ослањати само на један енергент за загревање објеката социјалне заштите. Нужно је увести дугорочно алтернативно решење за то – нагласио је министар Расим Љајић.

Посао за самохране мајке

На самом измаку 2008. године, Мирослав Васин, покрајински секретар за рад, потписао је уговоре о субвенцијама за самозапошљавање и запошљавање 45 самохраних мајки из Војводине.

Прва група од 18 жена самостално ће кренути у посао са по 130.000 динара – колико им је одобрено по конкурс, а биће финансирани и њихови шестомесечни књиговодствени трошкови, као и годишњи трошкови боравка њихово деветоро деце у предшколским установама широм Војводине.

По другом конкурс, 27 самохраних мајки биће запослено код 24 послодавца којима су одобрене субвенције у висини од по 100.000 динара за сваку мајку. У оквиру овога конкурса збринито је и петоро њихове деце у предшколским установама, тако да финансијска подршка Покрајине укупно износи нешто више од 2,8 милиона динара.

За ове конкурсе владало је велико интересовање: пријавило се скоро двоструко више кандидаткиња, па Секретаријат разматра могућност да их у фебруару 2009. године обнови.

Први интернет радио за слепе

Међуопштинска организација слепих и слабовидих за Кикинду, Чоку и Нови Кнежевац отворила је крајем прошле године – интернет радио станицу за слепе. Према сазнањима председника ове међуопштинске организације и уредника радија „Инфотон“ Петра Будаија, у Европи сличан медиј постоји само још у Великој Британији. Програм за слепе и слабовиде, уз уредника „Инфотона“, припрема и емитује осморо сарадника, од којих су четворо слепа лица.

Министарство за културу Владе Србије подржало је поменути пројекат са 758.000 динара чиме би се финансирао шестомесечни рад интернет радио станице. Даље емитовање програма зависиће од помоћи локалне самоуправе.

Експериментални програм радија за слепе може да се прати на интернет адреси: www.slepikikinde.org.rs.

Обележена прва годишњица

**Опуштање запослених и задовољство руководица:
Кнежевић, Рајном Гајић-Јаковљевић**

Запослени у Служби 1 Београдске филијале, у новобеоградском Булевару уметности, скромно су обележили прву годишњицу рада.

Ова служба, основана почетком 2008. да би око 200.000 осигураника и око 80.000 корисника из Новог Београда, Земунa и Сурчина лакше и ближе остваривали своја права, током прве године рада примила је више од

Директор Јасмина Миланков на лањском отварању новог погона

ЛИРА као узор

Приликом представљања Предлога закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом у Кикинди, истакнут је добар пример овдашње фирме ЛИРА (скраћеница од „Ливнички инвалиди рада“) која је ушла у састав словеначке фирме Цимос после приватизације Ливнице „Кикинда“: од 170 запослених, око 100 су инвалиди рада свих категорија и глуве и наглуве особе.

– Будући закон, бар по предложеним одредбама, омогућиће унапређивање досадашњег привређивања – наговестила је директорка фирме ЛИРА Јасмина Миланков.

Паори без пореза

Републичка влада предложила је, изменама пореских закона, да пољопривредници у Србији за 2009, као и уназад за 2008. годину, буду ослобођени плаћања пореза на катастарски приход. Тиме би земљорадници били и даље ослобођени овог издатка који не плаћају од 2004. године.

Службе 1

директор Тодоровић са начелницама Горданом Вићентијевић, Мајом и Бранимиром Комненовићем

20.000 нових захтева. Запослени, којих је на крају 2008. било 135, успевали су да месечно реше по 2.500 предмета, а и да 8.000 нових пензионера обрадују решењима о пензионисању.

Иван Тодоровић, директор филијале, очекује идуће године 25.000-30.000 захтева, али је уверен да ће их још ефикасније решавати.

Исплата пензија

Децембарски пензијски чек корисници бившег Фонда запослених почели су да добијају од суботе, 10. јануара. На Бадњи дан, 6. јануара, припадности су обрадовале и војне и пољопривредне пензионере. Први део децембарских примања пензионисани самосталци добили су последњег прошлогодишњег дана, 31. децембра.

Чекови из БиХ

На рачун Комерцијалне банке 3. јануара уплаћене су децембарске пензије корисницима који живе у Србији а који су радни век, делом или у целости, одрадили у Федерацији БиХ. За 6.324 пензионера уплаћено је укупно 805.163 евра, па је чек из Мостара просечно вредан око 127 евра.

Веће погребнине

Накнаде погребних трошкова, које се исплаћују породицама преминулих пензионера (односно оне ко плати сахрану), за јануар, фебруар и март повећане су за 14-15 одсто. У првом овогодишњем кварталу погребнина за пензионере из категорије запослених износи 32.571 динар, накнада за трошкове сахране пензионисаних самосталаца је 31.926 динара, а за пољопривреднике у пензији 12.186 динара.

Да подсетимо, накнада за погребне трошкове исплаћује се у висини једне и по просечне пензије у претходном тромесечју, како је утврђено чланом 75 Закона о пензијском и инвалидском осигурању.

НЕОСИГУРАНИ ПОЉОПРИВРЕДНИЦИ ПРЕД НОВИМ ИЗАЗОВОМ

Како до премија и регреса

Ако држава буде условљавала да се пензијски доприноси плаћају најмање годину дана уназад, сељаци могу и ретроактивно да пријаве осигурање и да накнадно измире обавезе

Најава државе да ће ове године пољопривредницима давати по хектару 12.000 динара, али само под условом да су осигурани и да редовно плаћају пензијски допринос, немали број паора ставила је на муке. Не знајући шта пре да подмире, многи су поодавно престали да уплаћују за сутрашњу старост, а још више је оних које је транзиција вратила

на породична имања а они сметнули су ума обавезу плаћања пензијског осигурања. Општински органи управе, задужени да пољопривреднике пријављују на осигурање, нису се прославили, па се пензијско осигурање пољопривредника, иако обавезно, углавном свело на то да га плаћа ко хоће и може, а остали су – остали да га се сете тек када дође време за пензију или, као сада, да се пеку на тихој ватри.

Накнадна памет, чини се, овде неће бити од користи: евентуално пријављивање на осигурање од почетка 2009. биће неделотворно јер ће држава добијање премија условити, како сазнајемо, најмање претходним једногодишњим плаћањем доприноса за ПИО.

Ипак, како сазнајемо од Ивана Тодоровића, директора Службе 1 Београдске филијале, и за „заборавне“ има наде:

– Пољопривредници, нажалост, нису довољно информисани о својим правима и обавезама. Сва лица која се баве пољопривредом, а нису запослени или не обављају самосталну делатност, нису пензионери или на школовању – требало би, по закону, да буду обухваћена обавезним осигурањем пољопривредника. Ко се бави пољопривредом, а није осигуран по другом основу, нити га је оп-

✓ **1.305.426 грађана Србије се, према подацима ресорног министарства, бави пољопривредом, а**

✓ **314.925 особа је, према подацима РФ ПИО, пријављено на обавезно пољопривредно осигурање**

штински орган пријавио на осигурање, може и сам да поднесе пријаву, и то надлежној филијали Фонда ПИО. Пријава на осигурање је могућа најраније од 1. 1. 1986. године, када је у Србији уведено обавезно осигурање пољопривредника, али би у том случају сада требало платити доприносе за тих више од две деценије уназад, па је вероватно тешко очекивати да се неко одлучи за такву опцију. Јер, при ретроактивном утврђивању својства осигураника, ми смо у обавези да таквом осигуранiku обрачунамо допринос на сада важеће основнице за цео период за који се накнадно пријављује – објашњава наш саговорник. – Али, могуће је да се неко пријави за период од, рецимо, 1. јануара 1996. године или од када је остао без посла и почео да се бави само пољопривредом, а можда и од када је регистровао пољопривредно газдинство... У сваком случају, такви би могли да искористе законску могућност да затраже мировање осигурања, што је могуће најраније од 1. 1. 1996. године па до почетка примене садашњег Закона о ПИО, односно до 10. априла 2003. године. За ово мировање није потребно навођење било каквог разлога. Захтев за мировање подноси се јединици Пореске управе надлежној према томе где пољопривредник плаћа порез на катастарски приход, на основу тог захтева ми доносимо решење о мировању, па Пореска управа за тај период пољопривреднику отписује утврђену обавезу доприноса. Новопријављеном пољопривреднику онда остаје само да измири доприносе после 10. априла 2003. године, чиме би испунио и услов за добијање државних подстицаја, али, нимало безначајно, у старости обезбедио себи и колику-толику, али сигурну пензију.

Регистар газдинстава

Владином уредбом из децембра 2008. предвиђено је да се у Регистар пољопривредних газдинстава (добровољно) уписују сва газдинства са најмање 0,5 хектара обрадивог земљишта на којем пољопривредници обављају делатност.

У Регистар се уписује и газдинство са мање од пола хектара на коме носилац пољопривредног газдинства обавља сточарску, виноградарску и повртарску (стакленици и пластеници) производњу, односно обавља друге облике пољопривредне производње (узгој рибе, гајење печурака, пужева, пчела и др.).

Овај регистар се води у Управи за трезор Министарства финансија, а домаћинства ће бити обавезна да сваке године до 31. марта обнове упис газдинства. Регистрација газдинства и плаћање пензијског доприноса биће услов за добијање премије за земљу. Али, што се Закона о ПИО тиче, лице које се бави пољопривредом (односно његово домаћинство се дужи порезом на катастарски приход) а није осигурано по неком другом основу, обвезник је обавезног осигурања пољопривредника, при чему је небитно да ли је или није регистровало газдинство.

✓ **3.315 динара месечно, односно 39.790 динара за целу годину, износио је допринос за ПИО пољопривредника у 2008.**

✓ **8.384 динара је најнижа пољопривредна пензија**

Иван Тодоровић подсећа да пољопривредници, да би олакшали терет неизмирених доприноса из ранијег периода, могу да користе и могућност мировања својства осигураника услед елементарних непогода или болести – што је такође предвиђено законом, с тим да ово мировање не може бити утврђено за више

ност пољопривредници најчешће користе услед болести, али наш саговорник скреће пажњу на битну разлику између ове две врсте мировања:

– Иако се време за које је утврђено било које од ових мировања не рачуна у стаж осигу-

од пет узастопних година. Овај захтев се подноси филијали Фонда ПИО према месту пребивалишта, односно месту плаћања пореза на катастарски приход, а даљи поступак је исти као и за мировање осигурања: филијала Фонда ПИО доноси решење, на основу чега Пореска управа отписује пензијски допринос за период током кога је утврђено мировање својства осигураника. Ову могућ-

рања, важно је скренути пажњу да се за период за који је утврђено мировање својства осигураника, из објективних разлога, не може евентуално касније уплатити допринос који је тада био отписан. За период мировања осигурања то је могуће. Уколико пољопривредник напуни године живота за пензионисање, а има, рецимо, 14 година стажа и не може да оствари право на пензију јер је, уз године, за пољопривреднике услов да су најмање 15 година плаћали допринос, он увек може да одлучи да накнадно уплати једну годину из оног периода мировања осигурања и тако испуни услов за старосну пензију – наглашава Иван Тодоровић.

Наш саговорник се суочава и са питањима запослених који имају земљу и који су, сада, суочени са дилемом како да дођу до државних подстицаја јер нису пољопривредни осигуранци.

– Законом је предвиђено да у пољопривредном домаћин-

Низак

ству мора да буде осигуран носилац домаћинства, или, ако је он осигуран по другом основу, рецимо запослен је, најмање један члан домаћинства. При том, домаћинством се сматра заједница живота и привређивања, као и трошења прихода остварених радом њених чланова, без обзира на степен сродства. Дакле, члан домаћинства може да не буде ни у каквом сродству са носиоцем домаћинства, па ни са власником земље: код нас се земља још неретко води на деду, оца... Битно је да се домаћинство дужи порезом на катастарски приход за земљу ма на чије име она била и да је најмање један члан тог домаћинства осигуран. Тако и запослени који има, рецимо, 10 хектара

Иста права

Пољопривредни осигураници имају иста права из ПИО као и запослени и приватници, право на старосну, инвалидску и породичну пензију, укључујући и могућност добијања накнаде за туђу помоћ и негу (у висини 13.434 динара) или накнаде за телесно оштећење настало као последица повреде на раду, као и право на исплату погребнине (сада у висини 12.186 динара).

Једина разлика је у висини најниже пензије која је за пољопривреднике 20 одсто просечне зараде запослених у Републици (тренутно 8.384 динара), а за остале две категорије пензионера 25 одсто просечне зараде у претходној години (сада 11.088 динара), мада има иницијатива да се износи најниже пензије изједначе за све три категорије осигураника.

земље, може ретроактивно да осигура једног члана свог домаћинства који није ни по ком другом основу осигуран, па да на основу тога добије 120.000 динара на име премије за земљу – саветује Тодоровић.

Што се пензијског осигурања тиче, и пољопривредници који нису редовно уплаћивали доприносе могу да рачунају на пензију када напуне 60 (жене), односно 65 (мушкарци) година живота – услов је да су уплатили доприносе за најмање 15 година стажа: дугујући доприноси тада им се „наплаћују“ тако што им се обуставља трећина обрачунате пензије све док не намире и доприносе и за њих обрачунате камате. Али, на овом поднебљу се већ зна да је „дуг зао друг“, а камата његов још зловнији близанац: колико он уме да „стисне“ дужнике, види се и по досадашњим подацима Пореске управе – пољопривредници су до пред крај 2008. године дуговали нешто изнад 24 милијарде динара за неплаћене доприносе, а на то се прикупило камата још – 23,5 милијарде!

Па, ко није искористио законску могућност да исплати све дугујуће доприносе до краја 2008. да би му целокупна камата била отписана, можда може да се пресабере до 31. марта: ко до тада плати главни дуг, моћи ће да рачуна на отпис 75 одсто доспеле камате; ако ни то, онда се ваља раздужити до краја јуна, да би се каматни баласт барем преполовио. Јер, биће премија, ваљда, и надаље, а с њима или без њих – старост ће сигурно стићи.

С. Ч.

Док једни кажу да је била бериђетна, други желе што пре да забораве 2008: због града који је уништио летину и ниских откупних цена пољопривредних производа, посебно пшенице и кукуруза; многи су прошлу годину испратили и са неплаћеним доприносима за пензијско осигурање – потврдили су за „Глас осигураника“ пољопривредници из неколико војвођанских места.

Јовица Смиљанић из Буђановаца, села у румској општини, дугује за доприносе око 30.000 динара, али каже да ће то платити да би могао да користи премије и регресе које даје држава.

– Имам 20 катастарских јутара земље на којима сам производио кукуруз,

Јовица Смиљанић

соју, шећерну репу и бостан – каже Смиљанић. – Све културе су солидно родиле па смо покрили трошкове. Код бостана су велика улагања, али је и зарада велика. Кукуруз смо неколико месеци у прошлој години продавали по 20 евра, а сада за 100 килограма не можемо да добијемо ни 10 евра. Пшеница је током жетве коштала 16 динара по килограму, а сада за њу нуде 13. Нисам жито продао на време, па сада преосталих пет тона мељем и продајем брашно. Утовио сам у 2008. и пет бикова које сам продао по изузетно доброј цени од 1,90 евра по килограму. Међутим, скупа су и телад,

ПОЉОПРИВРЕДНИЦИ ВИДЕ ПРОШЛУ И ЧЕМУ СЕ НАДАЈУ ОВЕ ГОДИНЕ

ОТКУП И ВИСОКИ ДОПРИНОСИ

Новак Вујков

тако да нисам почео нови тов. Све у свему, у 2008. сам остварио солидну добит, тако да сам задовољан.

Слично говоре и други произвођачи из Буђановаца.

Међутим, Новак Вујков из Лока, села у општини Тител, каже да 2008. није била сјајна за његово домаћинство. Обрађује 46 катастарских јутара земље, од којих 14 узима у аренду. Сунцокрет и пшеница у Локу су добро родили, али је добит била испод очекивања.

– Пшеницу су нам у време жетве платили само 13,40 динара по килограму, а новац смо чекали два месеца. Сунцокрет и соју исплатили су на време, али смо уместо обећаних 35, добили само 30 евра за 100 килограма зрна – објашњава Вујков. – Моја породица има и 13 музних крава, али смо разочарани умањењем цене млека са 34 на 23,90 динара по литру, а сазнали смо да ће за који дан бити и нижа. Балирање хране за краве платили смо 100.000 динара, што нећемо моћи да надокнадимо продајући млеко. Пропустио сам да млеком од две краве пре неколико година купим пресу за балирање, а сада не могу ни од пет, шест музара. Када је о пензијском доприносу реч, мој син га плаћа, а ја сам престао 1996. године јер су ми загубили картицу.

Петар Бодор

Ни Светозар Отић из Лока није редовно плаћао доприносе за пензијско осигурање пољопривредника.

– Нисмо имали новца за високе доприносе у 2008. години, али нас је држава сада „стисла“ да измиримо дуговања, јер другачије нећемо добити премије. Још нисам одлучио хоћу ли их платити. У 2008. у новчанику је било само толико да преживимо, али не и да заснујемо нову производњу. Обрађујем 32 катастарска јутра земље, а требало би да продам једно или два да уложим у нову производњу. Остао сам на селу и куповао земљу, али сам се често кајао због тога. Најболније је то што су наши производи јефтине, а потрошачи их скупо плаћају.

Произвођачи из Лока кажу да о ситуацији у пољопривреди сведочи и податак да је у околини Суботице стотине хектара кукуруза остало необрано јер се сељацима није исплатило да га скидају са њиве.

Слично говоре и земљорадници из Руме.

Светозар Отић

Петар Бодор каже да је за њега 2008. година била изузетно лоша јер му је лед потукао род поврћа на четири њиве.

– Уништено ми је 10.000 главица купуса спремних да се за неколико дана нађу на тржишту, као и пасуљ који је био најлепши у атару – говори о својој муци. – Биљке су се касније унеколико опоравиле тако да смо извукли уложено, па смо прошлу годину завршили са „нулом“. Жена и ја смо били у радном односу, али смо пре четири године били прунуђени да почнемо да се бавимо пољопривредом. Имамо само пет катастарских јутара земље, па се интензивно бавимо производњом поврћа на којем је већа зарада. Имамо систем за наводњавање „кап по кап“, а

редовно посећујем и семинаре за повртаре. Никада две производне године нису једнаке, па зато очекујем да ће 2009. бити успешна.

Произведено поврће Петрова жена свакога дана продаје на румској пијаци, а што претекне он носи на кванташке пијаци у

Маришка Мандић

Београду и Новом Саду. Ипак, овај повртар из Руме до сада је редовно плаћао доприносе за пензијско осигурање.

За разлику од претходника, Маришка Мандић из Руме изузетно је задовољна производњом и зарадом у 2008. години, у којој је плаћала доприносе. Све што произведе, прода на румској пијаци.

– Производили смо лане парадајз, кромпир, купус и црни лук, а имамо и шљиве на два катастарска јутра. У воћњаку имамо и десет кошница, тако да смо произвели и 100 килограма меда. Поврће, мед и део рода шљива продала сам на пијачној тезги – са задовољством истиче Маришка. – Највећи успех остварили смо са првим родом шљиве, који смо продали у Иригу откупљивачима из Русије. Плаћали су нам 50 и 60 динара по килограму. Имали смо срећу да је наше њиве заобишао лед, а добар производни и финансијски резултат постигли смо и захваљујући систему за наводњавање. Очекујем да ће и 2009. година бити успешна за мене, али и за остале пољопривреднике.

Гордана Вукашиновић

КО ОСТАНЕ БЕЗ ПОСЛА, НЕ МОРА И БЕЗ
ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Приход – мера за државу

Незапослени могу месечном уплатом од 1.985 динара да обезбеде осигурање не само себи већ и члановима породице

Људи који у овим транзиционим временима остају без посла, а не испуњавају услове за пензију, највише стрепе да ће остати без здравственог осигурања, односно да ће им бити ускраћено лечење о трошку Републичког завода за здравствено осигурање. Међутим, право на здравствену легитимацију, према важећим прописима, имају супружници по основу осигурања другог супружника, а ако у породици не по-

били здравствену књижицу неопходно је да и једни и други, зависно у којој се од ове две групе налазе, оду у испоставу матичне филијале за здравствено осигурање са одговарајућим потврдама. Особе чији су приходи такви да држава на себе преузима трошак њихове здравствене заштите треба да приложе фотокопију радне књижице и личне карте, као и да попуне М-образац о пријави на здравствено осигурање у надлежној испостави, а лица с вишим приходима морају да доставе и доказ о углаћених 1.985 динара. Посебно је важно нагласити да самосталном уплатом доприноса право на здравствено осигурање не стиче само лице које се укључило у обавезно здравствено осигурање, већ и чланови његове породице.

Да би пољопривредници остварили право на здравствену легитимацију морају испостави филијале за здравствено осигурање којој, према пребивалишту, припадају да приложе доказ да су носиоци пољопривредног газдинства или уговор о уступању пољопривредног земљишта неком другом, потврду о плаћеном доприносу и фотокопију личне карте. И паори који су старији од 65 година и осећају се неспособним за даље бављење пољопривредом, а нису у пензији нити имају друге приходе – могу да буду сврстани у категорију оних за које држава плаћа допринос за здравствено осигурање. О њиховој здравственој способности или неспособности за даље бављење земљорадњом коначни суд даје лекарска комисија Републичког завода за здравствено осигурање. Све су бројнији временски земљорадници који се одлучују за овакву могућност.

Т. Кршић

И ГРАЂАНИ СА СТРАНИМ
ПЕНЗИЈАМА МОГУ БИТИ
ОСИГУРАНИ

Како до књижице

Људи који су већи део живота провели изван Србије и у некој другој држави стекли пензију, по повратку у домовину имају право да се лече о трошку Републичког завода за здравствено осигурање ако са земљом из које долазе наша држава има потписан споразум о социјалном осигурању (Немачка, Француска, Италија, Холандија, бивше југословенске републике сем Словеније...).

– Да би добили здравствену легитимацију потребно је да матичној филијали здравственог осигурања (према месту становања) приложе одговарајућу пријаву коју издаје земља у којој су радили и били осигурани. У случају да не поседују овакав документ, филијала ће га прибавити службеним путем и одмах потом подносиоцу захтева издати здравствену књижицу – каже Вукашин Вукићевић, директор за послове здравствене заштите у иностранству Републичког завода.

Уколико, пак, немамо конвенцију са земљом из које долази (Сједињене Америчке Државе, Аустралија, Русија, Кина...), инопензионер мора сам да уплаћује здравствено осигурање. За пружање здравствених услуга у Србији мораће да издвоји 12,3 одсто (колико износи стопа доприноса за здравствено осигурање) својих принадлежности. При том, износ на који се може плаћати допринос за здравствено осигурање не може да буде нижи од просечне зараде у Србији, али ни виши од њеног четвороструког износа, појашњава Вукићевић.

Решење о томе колико ће морати да плати да би се лечио у нашој земљи о трошку Завода издаје Пореска управа, а на основу њега пензионер из филијале здравственог осигурања на чијем подручју станује добија здравствену књижицу. Пошто се доприноси уплаћују месечно, то се и здравствена легитимација овом инопензионеру оверава сваког месеца печатом Републичког завода за здравствено осигурање.

Т. К.

**Никад се не зна када ће
затребати лекарска помоћ**

стоји осигурани члан, сви незапослени свеједно могу да рачунају на здравствено осигурање о трошку државе уколико им месечне принадлежности по члану домаћинства нису више од 75 одсто минималног личног дохотка за претходни месец (овај цензус је у децембру био 10.764 динара, с обзиром на то да је минимална зарада за тај месец износила 14.352 динара).

И грађани чији приход по члану фамилије премашује овај износ могу да се лече на терет здравствене касе, само месечно морају да уплаћују – 1.985 динара. Да би до-

ЗАПОШЉАВАЊЕ НАЈБРОЈНИЈЕ НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ

Роми као послодавци

Уз помоћ покрајинских органа и личну храброст, око 50 незапослених одважило се да покрене приватни бизнис, а својим радом успешно су срушили предрасуде и стереотипе који су у њиховом окружењу владали о ромској заједници

По завршетку већ трећег конкурса за ново запошљавање и samozapošljavanje Рома, Мирослав Васин, покрајински секретар за рад, крајем 2008. године потписао је уговоре са пет послодавца о субвенцијама за запошљавање 12 незапослених лица ромске националности. Добили су по 100.000 динара за ту намену, док су субвенције за samozapošljavanje износиле 130.000 динара, уз плаћање шестомесечних трошкова за вођење књига.

Овај модел запошљавања Рома, помало пионирски започет у Војводини средином 2006, уз неке новине примењиваће се и у 2009. години.

Иначе, око 450.000 Рома, колико се процењује да их живи у Србији, највише проблема има са лошим условима становања, неодговарајућом здравственом заштитом и ниским нивоом образовања. Републичка влада, као председавајући Међународне декаде Рома, одлучила је да стамбено збрињавање ове наше најбројније националне мањине бити приоритет у 2009. години. Међутим, они су у тешком положају и на тржишту рада у нашој Републици: препознати су као угрожена група. Стога је Извршно веће Војводине, у сарадњи са Канцеларијом за инклузију Рома, коју је Покрајинска скупштина основала средином 2006. године, започело подстицање новог запо-

Власница новоотворене фирме Ранка Кнежевић и Васин потписују уговор

Роми на студијама

У 2008. години више школе и факултете уписало је 94 Рома за које је Извршно веће Војводине обезбедило плаћање школарине из буџета. За изванредан број од укупно око 200 Рома који студирају у Покрајини обезбеђен је смештај у студентским домовима.

шљавања и samozapošljavanja ових људи.

У Војводини је од тада отворено 50 предузећа и радњи, чији су оснивачи Роми, и у њима је ухлебље нашло око 100 припадника ове националне мањине. Душко Јовановић, директор Канцеларије, каже да је, и поред финансијске помоћи Покрајинског секретаријата за рад, запошљавање и равноправност полова од 9.500.000 динара у 2008. години, требало и личне храбрости Рома да „уђу“ у приватни бизнис, јер је у овим временима то ризичан посао и за друге, имућније људе. Наравно, проблема је било, али уз помоћ локалних самоуправа, у чијим атарима ове фирме раде, превазиђени су. Прихватањем свих обавеза из радног односа које важе и за друге грађане, Роми су успешно срушили неке предрасуде и стереотипе које су у тим срединама владали о ромској заједници.

Мирослав Мектеровић

Предузимљивост као вештина преживљавања

ПЕНЗИОНЕРИ И ПОНОВНО ОСИГУРАЊЕ

Коме „тезга“ обуставља пензију

Нарочито породични пензионери знају да се, неправедно, љуте на раднике Фонда ПИО када им се, због неког краћег ангажмана, обустави исплата припадљености, али је то предвиђено Законом о ПИО

Снагу латинске изреке – игнорамус легит ноцет (незнање закона шкоди) осетио је попри-

личан број неопрезних пензионера, нарочито породичних, кад им је због неке ситне тезге, или симболичне поротнич-

ке накнаде, обустављена даља исплата пензије. Иако су корисници породичне пензије најчешћи улов у мрежи строгих правила „ступања у осигурање“, како се званично назива пријављивање каквог пензионерског ангажмана на који се поново плаћа допринос за ПИО, слична „грешка у корацима“ догађа се и инвалидским пензионерима, али и уз већу последицу – да, чак, сасвим остану без пензије. Стога је упутно скренути пажњу нашим читаоцима под којим условима могу да користе своја права, када им прети ризик обуставе пензије и на који начин могу да успоставе њену поновну редовну исплату.

За кориснике старосне пензије закон је прилично либералан – њихово ангажовање, па ни приходовање по основу уговора о раду и ауторског хоно-

Одјава на захтев корисника

Уколико је послодавац пропустио да одјави корисника породичне пензије, довољно је доставити одјаву МЗ уз захтев за поновну успоставу исплате пензије.

Странке се често жале да не могу да прибаве одговарајуће доказе – одјаву, закључену радну књижицу, решење о престанку радног односа и друга документа, јер послодавца више нема (затворио је радњу, отпутовао у иностранство...). Има чак и примера такве самовоље да послодавац неће да врати радну књижицу, а камоли да разговара о одјави. Наравно, и за такве ситуације постоји решење: особа може сама да поднесе захтев за престанак својства осигураника по основу запослења. То значи да, због кашњења и самовоље послодавца, Фонд одјављује осигураника на његов захтев, доноси одговарајуће решење и уноси одјаву у листинг.

рара, нису препрека нормалној исплати пензије. Они и ако се запосле на територији Републике или обављају самосталну делатност по основу које су (поново) обавезно осигурани, настављају редовно да примају пензију (изузетак су пензионери који се запосле у иностранству јер се њима обуставља исплата, ако међународним уговором није другачије одређено). Штавише, по престанку тог запослења, под условом да су на основу њега били осигурани бар годину дана, они, по члану 121 Закона о ПИО, имају право на поновно одређивање пензије. Чланом 257 Закона обезбеђена је додатна правна сигурност старосног пензионера јер му гарантује повољнији износ пензије, што значи да подносилац захтева за поновни прерачун, ако се њиме покаже да би му припадност била нижа, може да одустане од тога и настави да прима првобитну, повољнију пензију.

Инвалидски само хонорар

Када је реч о инвалидским пензионерима, ваља подсетити да на њих не могу више да се примењују ранији прописи који су предвиђали могућност преквалификације и доквалификације. Из оваквих законских одредби произилази различит статус корисника инвалидске пензије. Тако корисници по старим прописима, којима се неспособност за рад утврђивала с обзиром на радно место, могу евентуално да заснују радни однос или да обављају самосталну делатност под условом да се орган вештачења

Посао преко задруге

Деца, корисници породичне пензије, која су на редовном школовању, могу слободно да обављају послове преко омладинских, ученичких и студентских задруга и да остварују накнаду, с тим да они неће ни бити пријављени на осигурање, сходно одредбама члана 11, став 1, тачка 10 Закона о пензијско-инвалидском осигурању, и њихово ангажовање неће утицати на редовну исплату пензије.

надлежан за оцену радне способности сагласи с тим. Наравно, корисницима инвалидске пензије дозвољава се могућност обављања привремених и привремених послова по основу уговора о делу или ауторског хонорара.

Корисници инвалидске пензије по прописима који су на снази од 10. априла 2003. године немају могућност заснивања радног односа нити обављања самосталне делатности, с обзиром на то да је тим прописима неспособност дефинисана као општа неспособност за рад. Ако запослење подразумева радну енергију, логично је да се доводи у питање оцена постојања потпуног губитка радне способности на основу које се и утврђује право на инвалидску пензију. Ови инвалидски пензионери, као и они који користе инвалидске пензије од пре априла 2003, могу, без страха од губитка пензије, да се ангажују по основу уговора о делу и ауторског хонорара, али без права на поновно одређивање пензије.

Најрестриктивнија правила за могућност поновног ступања у осигурање

важе свакако за кориснике породичне пензије. Прописи им не остављају могућност обављања било какве делатности, што значи да породични пензионери не могу да обављају самосталну делатност, не могу да се запосле, нити да обављају послове по основу уговора о делу или ауторском хонорару, а да за то време несметано користе пензије. Једини изузетак је ауторски хонорар стечен наслеђем, који не може бити разлог за обустављање редовне исплате пензије.

Строгост прописа, а не референата

Строгост прописа често изазива неверицу, нервозу, па и гнев породичних пензионера који су сматрали да кратак пословни аранжман неће угрозити њихово право. Али, када приме невелики хонорар, поротничку накнаду или накнаду за чланство у неком управном одбору, па се у Фонду ПИО појави пријава таквог њиховог ангажмана у виду обрасца М1 – референти морају, по слову закона и службеној дужности, да обуставе исплату пензије.

Пријава на осигурање корисницима породичне пензије не укида право на пензију, већ само обуставља њену исплату за време трајања осигурања. То значи да исплата пензије може поново да се успостави после одјаве осигурања. Дешава се, међутим, да се посао заврши или престане чланство у пороти, рецимо, а да послодавац о томе не извести Фонд ПИО, односно не поднесе и одјаву осигурања. Фонд ПИО не одјављује осигураника по службеној дужности, па пензионери, када затоји послодавац, понекад морају сами да прибављају доказе ради регулисања одјаве без које не може поново да се успостави исплата породичне пензије.

Слободан Марсенић

Фонд ПИО: што пропусти послодавац, мора корисник сам

ФИРМА „ПОБЕДА – ЗАРА“ У ИШЧЕКИВАЊУ ЗАКОНА О ЗАПОШЉАВАЊУ ИНВАЛИДА

Столица и сто за хендикепиране

Добијање послова без тендера и од предузећа која немају потребу да запошљавају особе са инвалидитетом, омогућило би упошљавање неколико десетина инвалида, тврди директор ове заштитне радионице

Из петроварадинског погона – за олакшано кретање малишана

Борђе Јовановић, директор АД за професионалну рехабилитацију и запошљавање инвалида „Победа – Зара“ из Петроварадина, муку мучи да пронађе и запосли два инвалида металске струке у свом предузећу. У данашње време велике незапослености свих категорија становништва то је доста необична вест – али је тачна.

Наиме, да би незапослене особе са инвалидитетом добиле посао у овој заштитној радионици треба да имају решење о запошљавању под посебним условима, издато од надлежног министарства, или да су завршили школу под посебним условима. А данас је ово тешко решив услов јер тренутно та решења, по речима директора, нико не издаје, па заинтересовани кан-

дидати – инвалиди, добри металци, без тог документа не могу да буду ангажовани. С друге стране, све заштитне радионице у Србији имају за запослене особе са инвалидитетом под посебним условима и бенефит од Министарства рада и социјалне политике: месечно им се рефундира новац за плате – 50 одсто просечне зараде у Републици. Јер, мора се признати, у суровој тржишној утакмици ови људи са хендикепом не могу да достигну продуктивност најуспешнијих фирми.

Ипак, директор Јовановић каже да има наде за инвалиде које интересује посао у радионици „Победа – Зара“ (где је тренутна просечна зарада 18.000 динара): доношењем закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању инвалида досадашњи проблеми били би превазиђени. Наиме, према предлогу поменутог закона, биће довољно да предузеће запошљава само 10 од-

сто инвалида под посебним условима, а да задржи свој статус.

Нажалост, „Победа – Зара“ је од 80 људи, углавном инвалида, које је запошљавала двехиљадите, ову годину дочекала са 15 запослених, од чега 10 инвалида.

Транзициони процес био је болан: заштитна радионица, чији су инвалиди били ангажовани и зарађивали парче хлеба код матичне фирме „Победе“, после њене приватизације и много запослених који су остали без радног места – морала је самостално, одвојена од матице, да проналази послове на тржишту. Производили су металну галантерију, подметаче за шанкове, жигове за обележавање стоке, опрему за свињогојство, ограде и металне стубове за паркинг, контејнере за смеће... а сада имају наручен посао за Градски музеј Новог Сада: металне сошке за одлагање и чување експоната. Наравно,

мислили су и на оне сличних невоља попут њихових: успешно су конструисали, набавили материјале, произвели и монтирали атестиране лифт рампе којима инвалиди савладавају архитектонске препреке. Монтирали су их у уговореном року у згради Извршног већа Војводине: досад три, а предвиђена је и четврта у скупштинској сали. Произвели су и поставили и хидрауличну платформу за савладавање физичких баријера у згради новосадске филијале НСЗ, раде и све остале врсте мотажно-демонтажних платформи за особе са инвалидитетом.

Најновији производ, школску столицу и сто за инвалиде, конструисали су и направили по захтеву специјалне школе за основно и средње образовање „Милан Петровић“ из Новог Сада. Задовољење су захтеви да овакве особе лако могу да се преместе са инвалидских колица на столицу (бочни прилаз без препреке), да наслони за руке, леђа, главу и ноге, као и седало могу да се померају и да се прилагоде сваком детету или одраслом човеку. Столица се лако помера јер има точице.

Школи су испоручене 24 овакве столице.

У Србији има више од 30 специјалних школа за инвалидну децу (од тога у Војводини 10), и то је добро тржиште за петроварадинску заштитну радионицу.

– Претрагом по интернету утврдили смо да сличне столице у Европи коштају око 550 евра, а наша је знатно јефтинија – каже директор Јовановић.

Јовановић се нада и да ће закон о јавним набавкама, уз поменути закон о запошљавању особа са инвалидитетом, обезбедити његовом предузећу више посла у 2009. години. Први, јер ће пословање са овим предузећима (заштитним радионицама) бити могуће и без расписаних тендера, а други – јер дозвољава да они који немају потреба за запошљавањем особа са инвалидитетом то компензују склапањем послова са заштитним радионицама. А када би било довољно посла да машине раде, рецимо, бар са 50 одсто капацитета, тврди директор, запослио би још 60 инвалида и скоро да би престала потреба да држава рефундира њихове зараде.

Мирослав Мектеровић

СКОРО ПОЛОВИНА ДУЖНИКА ЧЕКАЛА ПОСЛЕДЊИ ЧАС

Раздужено 3,7 милијарди

Исплатом старих дугова и прошлогодишњих обавеза, око 40.000 грађана Србије искористило шансу да им буде отписана целокупна камата обрачуната на неизмирене дажбине

Укупно 39.325 приватних предузетника, пољопривредника и осталих грађана решило је да последњих дана 2008. године измири старе пореске дугове, настајале до 31. 12. 2007, и уплати све што им је „расписивано“ и затезним каматама увећавано током 2008. године: за старе дугове уплаћено је милијарду и 751 милион динара, а на име текућих обавеза, које такође нису редовно измириване, исплаћено је још близу пола милијарде динара.

Број раздужених био би сигурно и већи да рокови (према мишљењу

А да су камате заиста претешко бреме које је скоро удвостручило дугове неуредних пореских платиша, говоре бројеви: дужницима ће, на име намиренних 1,751 милијарду старих дугова, држава отписати камате у висини 1,514 милијарду. Тако ће раздужени одахнути, али ће и Пореска управа очистити своје билансе за око 3,7 милијарди динара ненаплаћених потраживања. Порезницима тек предстоји да разврстају колико је, сада, измиренних дажбина државном буџету, а колико је грађана, хватајући „последњи воз“ бескаматног накнадног

Сада опуштеније на посао

многих дужника који су последњих дана минуле године долазили на пореске шалтере) нису били кратки – многи су се вајкали да у петнаестак децембарских дана није било могуће прикупити потребан новац – али и да није наше чувене навике да све послове обављамо у „минут до дванаест“. О томе сведочи и податак да се од укупно раздужених скоро половина, 18.000 грађана, пријавила – у последња два децембарска дана!

Али, макар и кроз неописиве гужве – важно је да је искоришћена права шанса да се ослободи баласта нагомиланих камата.

раздуживања, уплатило дугујуће пензијске доприносе на основу чега ће уписати и коју годину стажа у радну књижицу.

Они који су закаснили да се до краја прошле године јаве Пореској управи и реше овај проблем, ипак нису пропустили све шансе. Истина, најповољнија им је измакла, али остају још две могућности које нису за потцењивање. Наиме, дужници који обавезе уплате до 31. марта ове године биће ослобођени 75 одсто камата, а они који то учине до 30. јуна имају шансу да буду ослобођени половине очигледно повеликих камата на своја дуговања. **В. А.**

ЕТНОСЕЛУ ЛАТКОВАЦ

Васкрс рушевне дедовине

Новогодишњи и божићни празници били су изузетан доживљај у малом жупском туристичком центру породице Кнежевић, добитнику „Плаве звезде“ за креативност и очување традиције сеоског туризма у Србији

Сигурно нема много места у Србији где је током протеклих празника било толико пријатно и весело као у етноселу Латковац, у подножју планина Копоник, Гоч и Жељин, на око 220 километара од Београда, а пет од Александровца. Дочек са преноћиштем стајао је 4.000 динара по особи, а пансион у осмодневном аранжману упола мање, али је два месеца пре Нове године и Божића било резервисано свих 26 постеља. Само две групе Београђана и Нишлија могле су да уживају у старинској српској кухињи и празничним обичајима – одласку по бадњак, спаљивању бадњака, бадњој вечери, доласку положајника, божићном ручку, ломљењу погаче...

Излети

Из етносела предвиђено је више излета комбијем, према избору гоститију. А на располагању су: Завичајни музеј и Музеј вина у Александровцу, манастир Дренча из 14. века, рушевине средњовековног града Козника, нови манастир Свети врачци у селу Плеш, Врњачка Бања, манастири Љубостиња и Жича...

Ружица и Драган

Ко год је крочио у овај амбијент новембра етноселу Латковац припало признање туристичких новинара и стручњака „Плава звезда“ – за креативност и очување традиције сеоског

туризма у Србији. Тешко је поверовати да су обновљене куће од блата, сламе и греда, офарбане црвеном, плавом и зеленом бојом, само две године раније деловале потпуно аветињски, изазивајући језу намерника.

Ова готово филмска прича заслужује да се исприча од почетка, а то значи од брачног пара Драгана и Ружице Кнежевић који су се четрдесет година бавили угоститељством, од биртија до луксузних ресторана и хотела у Алексинцу, Београду, Новом Саду, Опатији, Херцег Новом, Будви, Светом Стефану... Истовремено конобари и кувари, ишли су буквално трбухом за крухом да би ишколовали три кћерке: најстарију Ану, психолога, средњу Тању, дефектолога, и најмлађу Сању, археолога. Драган је, каже, нанизао 88 разних послова, Ружица само нешто мање, због чувања деце. Израчунавање њихових пензија, а Ружицино је управо у току, биће веома „забавна“ работа за администрацију.

Иницијатива за етносело на породичној дедовини потекла је 2006. године – од Сање. Она је утицала на старије сестре да се успротиве томе да им родитељи и даље мењају газде, уместо да буду свој на своме. О томе прича Ружа:

– Дошле све три да покажу оцу шта су планирале, стајале су, ево баш овде, код бунара...

– Још док сам био директор хотела „Фонтана“ у Врњачкој Бањи – надовезује се Драган – упознао сам тадашњег заменика министра за туризам који је причао да се акценат ставља на сеоски туризам. Он нам је много помогао када смо пројекат послали на Влади конкурс за коришћење потенцијалних развојних средстава.

Кнежевићи су добили кредит од три милиона динара, па је у јесен 2006. године почела реконструкција старих објеката да би се свечано отварање збило већ 8. јула 2007.

– У најкраћем могућем року заменили смо кровове, фасаду, подове, учврстили зидове, увели градску воду, канализацију, направили купатила – објашњава домаћин. – Отворили смо чак и библиотеку од неколико стотина књига, имамо базенчић за рибу, а касније ћемо вероватно направити и онај за купање.

Када су одлучили да улажу у сеоски туризам на имању предака, Кнежевићи

Бразила, Јапана, Нигерије и са далеких Фарских острва. Првобитна идеја била је да се ради само лети, али је понуда на сајту условила да запукетају дрва у камину дневне собе и да лежајеви и током зиме буду унапред резервисани.

Тачно је да су кћерке са оцем повукле целу ствар, али је такође тачно да је Ружа стуб куће, заправо латковачких кућа, а понајвише оне камене, старе више од 200 година, у којој је некада била судница. Сада је тамо пространа коноба, са огромном винском буради, дрвеним столовима и клупама, где она редом износи домаће гастрономске специјалитете: проју, качамак, црни хлеб, сир, кајмак, сатараш, сарму, пуњене паприке, јагњеће шардене, разна печења, тиквењак... Навикла је да се са гостима договара о томе када ће да устану, шта желе да једу и да пију, и уопште да им угађа на сваки начин. Прича зашто је добила надимак Ружа „бенседин“.

– Мене ништа не може да изнервира. Ако си звао госта, мораш да га трпиш какав је, такав је. Гост је увек у праву, чак и кад није.

Од Сање је све потекло

Искусним угоститељицама као што су Кнежевићи било је јасно да домаћа српска јела уз домаћу ракију и вино не могу и не смеју да буду плафон туризма, па су се потрудили да уметничко-едукативним радионицама оплемене доколицу гостију.

Ко је заинтересован, у Латковцу му је на располагању обука из сликарства, етномузике, калиграфије, керамике, ткања, веза, штрикања, предења вуне, брања лековитог биља, прављења зимнице...

Осим тога, ово село је већ постало познат културно-туристички центар, што је Сањи изузетно важно:

Чутурица за све прилике

Приликом реконструкције конобе пронађена је стара чутурица из 1948. године, како је на њој изрезбарено. С једне стране угравиран је двоглави орао, а са друге петокрака.

– Чутурица је – прича Ружа – служила за ракију када се ишло у село да се зову комшије на свадбу или крштење. Ако је кућа била традиционално монархистичка, позивар би напред окретао орла, док би му страна са звездом била до тела, добро ушушкана пешкиром и цвећем да се не види. Уколико је одлазио у комунистичку кућу, зна се – напред би била петокрака. Тако се овде одувек преживљавало.

нису ни сањали да је могуће да кроз њихово етносело, за само годину и по дана од отварања, може да прође неколико хиљада гостију. Највише је било Београђана и Новосађана, а није мањкало ни гостију из Аустрије, Немачке, Француске, Велике Британије, Данске, Португалије, чак и из Америке,

– Имали смо пуно фестивала, књижевних вечери, гостовања глумаца, позоришних представа, концерата, а посебно издвајам фестивал де-

чје музике „Етновизију“, фестивал класичне музике „Dream“, као и меморијални фестивал „Звуци сећања“, посвећен једном од наших најбољих кларинетиста Миодрагу Кнежевићу Кнезу, уз учешће музичара из КУД „Абрашевић“.

Радмила Таминџић

Опасна туга у осами

Православни пастирско-саветодавни центар пружа утеху и медицинску помоћ људима који не могу сами да се изборе са животним недаћама

За време празника усамљени људи осећају највећу тескобу у души. Сваки долазак Нове године и Божића, када је већина људи за породичном трпезом, уз разноврне ђаконије, и кад једни другима наздрављају „за дуг живот и добро здравље“... може бити повод за тиха туговања која могу да се изроде у озбиљна обољења. Депресивна расположења, неизоставан пратилац изгнаних из „најлуђе ноћи“, често буду окидач и за суицидне науме. Отуд стручњаци упозоравају да ту нема мес-

та стиду: они који осете да се налазе у зачараном кругу властите психе из којег не виде излаз, требало би да се обрате одређеним установама и потраже савет лекара.

Једна од институција којој се људи у оваквим невољама обраћају јесте и – Православни пастирско-саветодавни центар Архиепископије београдско-карловачке: на 12. спрату „Београђанке“, у Масариковој 5, медицински зналци и духовници настоје да умире душу усамљеника, без обзира на њихове године.

– Депресија је болесно туговање и јавља се најчешће као реакција на неки губитак (емоционални, здравствени, фи-

нансијски, породични), због бремена самоће, а појављује се и спонтано, без повода. Често је наследна – каже неуропсихијатар проф. др Душан Петровић из овог центра на чија врата куцају суграђани који не могу сами да се изборе с разноврсним тешкоћама: жале се на изопштеност сваке врсте, болест с којом не могу да се носе, немаштину и друге симптоме препознатљиве у предворју депресије.

Према речима проф. Петровића, депресије се јављају у свим животним добима, најређе у детињству, а најчешће у петој и шестој деценији живота када у организму почиње да долази до телесних, психолошких и социјалних промена. И код старијих постоје разлике:

– Особе које су већ доживеле депресију, а која се састоји од болног туговања, осећања кривице и самооптуживања, јављају се раније лекару јер имају искуство да је могућно њено успешно излечење. Насупрот њима, људи који први пут од депресије оболеле у старости пролазе много теже пошто се касније обраћају за помоћ због чега пате и трпе непријатне тегобе – истиче наш саговорник.

Познати неуропсихијатар указује да због закаснелог и neodговарајућег ле-

Др Душан Петровић

Бесплатан савет и помоћ: 011/361-3855

У Православном пастирско-саветодавном центру, првој оваквој духовној установи у нашој земљи, људима помажу лекар и духовник. Сарадници Центра су стручњаци из области теологије, психологије, психијатрије и социологије с дугогодишњим искуством који се труде да отклоне проблеме с којима се суочавају старији и млади, они који се тешко носе са животом у новој средини, имају проблем с дрогом и алкохолом, сектама...

Помоћ се пружа кроз индивидуално саветовање и терапију. Прве године рада, 1997, било их је 1.060, 2003. године 4.927, а сада их годишње бива око 4.000.

У овом центру бесплатно дарују своје услуге, знање и искуство: свештеник др Србољуб Булић, клинички психолог, академик проф. др Владета Јеротић, психијатар и психотерапеут, неуропсихијатри проф. др Душан Петровић, прим. др Павле Кастел, др Милица Деспотовић, др Даница Видић и др Љиљана Павићевић. Малишанима помаже проф. др Светомир Бојанин, дечји психијатар и психотерапеут.

Сарадници Центра су и клинички психолози Миодраг Митић и Маријана Поповић, психијатри др Јованка Будимир-Муица, др Светлана Пајић-Савић, Марија Абрамовић и др Емина Гарибовић, дефектолози Јасмина Милашиновић и Весна Пантелић, психотерапеут мр Жанет Принчевац-Де Вилабланка и филолог Јања Тодоровић. Да оздраве оне с оболелом душом спремни су увек духовници протојереји Петар Лукић и др Љубомир Стојановић и свештеник Александар Лукић.

чења пате сви органи јер депресиван човек напросто губи снагу, имунитет му слаби.

– Помоћ депресивцима састоји се од узимања специфичних лекова који смањују тегобе, такозваних антидепресива, до социјално-психолошке подршке и парамедицинских служби. Да би се депресивна особа извукла из кризе неопходна је дуготрајна и упорна стручна помоћ, али и подршка најближих у чијем окружењу она живи. Окидач за депресије нису само актуелни губици који могу нагло да настану, већ је то и сучељавање са самим собом, изолацијом, немаштином и пратећим општим стањем организма. Наиме, све особе после 60. године живота имају од једне до пет болести које морају дуготрајно да се контролишу. Здравље у позним годинама значи, пре свега, поклањање веће пажње физичким активностима, односима с околином, тачније некој врсти самопомоћи која се састоји у бризи за властито здравље – напомиње проф. др Душан Петровић.

Овај зналац за „болести душе“ наглашава да за депресивне особе, велику важност има узајамна помоћ.

из често стереотипних форми понашања (брига о уредности стана, личној хигијени, исхрани, односима с околином). Елементи свакодневног ритма су и брига о уношењу хране које мора бити континуирано (од четири до пет оброка дневно) и довољне количине течности (око осам чаша у току дана). Поновио бих, морају се одржавати социјални односи и везе са околином, члановима породице. Потребно је да то буду генерацијска дружења пошто се вршњаци међусобно најбоље разумеју.

У породицама у којима живи више генерација старији људи би требало да имају обавезе и одређену улогу у заједништву. Али ни у ком случају не смеју наметати своје норме понашања и непрестано приговарати младима – каже за „Глас осигураника“ проф. др Душан Петровић.

Од др Петровића смо, такође, чули да су особе које се с депресијом први пут сучавају у каснијим годинама много склоније самоубиству. Овакви људи најчешће дижу руку на себе с пролећа и почетком јесени.

Стога, уколико вас мучи осећај утучености више од

Драгоценна генерацијска дружења

– Уместо пасивног односа према себи, сви људи, посебно они склони песимистичком и неборбеном ставу према проблемима с којима се сучавају, ваљало би да повећу рачуна о неколико битних правила живљења. Морају одржавати свакодневни животни ритам који се састоји

неколико седмица, ако бисте најрадије остали у кревету, уколико се све више изолујете од породице и пријатеља, ако сте изгубили интересовање за било какву активност – помогите себи на време: лекари и постоје управо зато да би вам помогли.

Татјана Кршић

Шећерна болест у порасту

Др Жаклина Ристић

– Од почетка 2008. године нагло се повећао број шећераша у трстеничкој општини, присутна су и кардиоваскуларна обољења, има астматичара и других болесника међу којима су и случајеви лакших и тежих облика шлога – истиче др Жаклина Ристић, специјалиста интерне медицине, председник Подружнице Српског лекарског друштва у Трстенику и почасни председник Удружења дијабетичара.

Др Ристић додаје да Подружница СЛД, која има око 60 чланова лекара опште праксе, специјалиста и стоматолога, има изузетно добру сарадњу са Здравственим центром у Крушевцу, са осталим установама, као и са локалном самоуправом.

– Планирамо доста активности за ову годину. Досад је организовано више предавања еминентних стручњака из разних области медицине. Највећу пажњу изазвала су предавања о шећерној болести, затим о превенцији и лечењу кардиоваскуларних обољења, као и едукација о побољшању квалитета медицинских услуга у здравственим установама – каже др Ристић, која искуство и знање стечено на састанцима СЛД-а у Београду и конгресима (недавно је била један од 30.000 учесника Европског конгреса кардиолога из целог света) преноси лекарима опште праксе, а воле је и поштују и пацијенти, што најбоље показује број уписан на њеној евиденцији.

Д. Ивановић

Вакцинацијом смањују боловања

Екипа медицинских радника Дома здравља „Љубовија“ у Љубовији бесплатно је вакцинисала раднике против грипа у фабрици колача „Соко Штарк“, у хладњачи „Фрукти – Ко“ у Старој Љубовији и у предузећу „Задругар“ у Доњој Љубовији.

Како нам је рекла др Снежана Петровић, директор Дома здравља „Љубовија“, вакцинација је крајем прошле године први пут обављена у радним организацијама, с циљем подизања отпорности запослених на вирус грипа, што ће допринети очувању здравља радника и осетно смањити одсуствовање с посла због овог обољења.

В. Ђишила

Земља која се једе

Глина је „земља која се једе“, колико год то звучало нестварно. Уносећи је у организам, повећава се отпорност на све врсте отрова. Она омогућава боље искоришћавање хране, снабдева ћелије виталном енергијом и оживљава их.

Глину за јело треба купити у биљној апотеци. Производи се у гранулама или у фином праху. Припрема се за јело тако што се једна кесича глине у праху стави увече у пола литра воде. Не треба је мешати јер се она сама током ноћи раствори.

Употребљава се тако што се прве недеље ујутро, на празан стомак, пије течност, без мешања (талог се остави на дну посуде). Друге недеље се пије такође на празан стомак, али пошто се претходно промеша дрвеном кашиком и остави да мало одстоји. Треће недеље се пије одмах пошто се промеша дрвеном кашиком, наравно на празан стомак. После три недеље завршена је прва кура лечења глином. Паузира се недељу дана, па се цео

што ће повећати отпорност организма јер глина упија све токсине (отрове) из људског организма.

Када глина у течном стању доспе у киселу средину желуца, набубри и везује тешке метале, упија штетне бактерије и непожељне производе распадања хране, раствара масноће и везује вишак беланчевина, које су и најчешћи узрок алергија. Ове штетне материје из желуца се просто „лепе“ за површину честица глине, које се касније, посредством течности, избацују из организма. Глина побољшава лоше варење, слабу циркулацију, позитивно делује на кожу, простату и рад јетре.

Глина везује влагу неколико пута више од сопствене масе; има велики топлотни капацитет, велику топлотну проводљивост и велики степен задржавања топлоте. Глина делује на нивоу ћелије, продире у тело кроз ћелијске мембране. Зато се много користи и у физикалној медицини, за спољну употребу, где се примењују облоге од глине за цело тело или парцијално – облоге за делове тела.

Глина се као облога користи за антицелулит третмане, у дерматологији и козметици.

Дуги низ година глина је била једино средство које се користило у лечењу кожных обољења. Глином се третирају: шуга, опекотине, чиреви, екцеми, акне, псоријаза, дерматозе, дисебороични дерматитис, уједи инсеката. Глина је непропустљива за УВ зраке – добра је заштита од сунца.

Антибактеријско и антисептичко дејство глине представља основни предуслов за њену примену у козметици. Употреба глине у козметици је најчешћа као маска за лице.

Некада се коса прала глином. Одскора је поново помодно, а пре свега корисно, прање косе глином.

У козметичкој индустрији глина се користи за справљање пудера, ружева за усне, шминке. Козметички препарати од глине су неупоредиво бољи од осталих, али им је и цена јако висока.

Због њене широке употребне вредности, свако може да нађе разлог због којег би користио глину. Покушајте.

поступак понови још једном. После тога кура глином треба практиковати приликом смене годишњих доба,

Код нас је ушла нова мода – да се спаја неспојиво, да се председник државе залаже за једно, а министар за друго, да цене скачу, а нема инфлације...

ПРИЧАЛА МИ МОЈА БАКА

Мир у нашим душама

Одавно већ, чедо моје, ови празнични дани нису били овако туробни, ни код нас, а ни у свету. Ми смо доживели недаће кроз притиске и санкције, сиромаштво и избегличке колоне, распродају друштвене и државне имовине, отпуштања с посла...

А сада је, ево, и богатом свету кренуло лоше. Распојасани у својој сили, увели су у моду прекомерну потрошњу и живот на кредит. Алавим банкама никад доста профита па су наизмишљали разне „производе“ које купци више нису могли да отплаћују. Руши се њина кула од похлепе; богаташи губе велики део имовине, па им државе дају из буџета, од пара пореских обвезника – народа, да намире своје, или да више не губе. Жао ми је и тог обичног света, који је чак и поклоне за Божић куповао на кредит и о чију се главу и породице обија економска криза.

Плата за бака-сервис

Али, како чујем од кума Стеве, који није веровао нашим мудријашима да криза неће доћи и у ове крајеве, и код нас ће из државне касе давати паре богаташима да сачувају своје милионе! Само се то неће звати тако него нешто као очување радних места људи који у њиховим империјама раде за црканицу.

Све је то у интересу народа који се више и не нада да ови одозго знају шта раде. Због закона које не доносе, а требало би, или оних које донесу па ставе ван снаге, слуђени су, веруј баби, и новинари. Да није тако, зар би могао да осване наслов у новинама „Влада крхка, али стабилна“! То су, колико ја разумем наш језик, неспојиви појмови! Али је код нас, чедо моје, ушла

нова мода да се спаја неспојиво, да се председник државе залаже за једно, а министар за друго, да цене скачу, а нема инфлације, да 'оћемо већи наталитет, а не чинимо што треба по том питању...

Ето, да се угледамо на Бугаре који ће једним паметним законом од ове године навести младе да рађају више деце, али и помоћи најстаријима да лакше живе. Већ неколико година жене у Бугарској имају најдужи плаћени породилски одмор у Унији. Од прошле године њихова држава покрива трошкове једне дадиле до друге године живота детета, а ово најновије стварно ме разгалило: баке и деке који чувају унучиће добијаће државну плату од 120 евра месечно, и то до трећег дететовог рођендана! Просто да пожелим да сам једна бугарска баба. Лако бих онда купила милоште да вас све обрадујем за Божић.

Надала сам се и у оне бесплатне акције на крају године. Кад оно, стиже писмо, траже да им за неколико дана доставим уверење о држављанству, да ме метну у списак. Не бих, љуби те баба, ишла у те редове да ми га дају, а не дам им ни паре за таксу. Ако до ових деценија држава не зна да сам њен поданик, осим кад ме зову на гласање – тад ме нађу у списку, нека ми и не дају те бесплатне акције, па вределе оне 'иљаду, или десет евра!

Морало се у редове и за неке маркице у здравствене књижице, и то сви у петнаест дана! Срећом, нама пензионерима их неће лепити, али је то требало боље разгласити. Не би онда толики матор свет ишао у тај кркљанац на здравственим шалтерима.

Одмакле ми године, па ми је и лична карта доживотна, а путовати нећу далеко, осим кад ме позове Онај одозго, па нисам морала ни у те редове. Силни се народ намучио зорећи пред шалтере са документима, за које су, пре тога, данима чекали пред другим шалтерима! Па такса овде, такса тамо...

Санкање на суво

Молила сам се богу да се прошла година што пре заврши, да дође дочек Нове, да се народ мало одмори од шалтера, јер ни држава преко празника не ради. Ни влада, ни министри. Неки су на скијању, а обичним људима, срећом, паде снег па се више не санкају на суво.

Паде снег, али и гасни споразум Руса и Украјинаца, и заврнуше славине за гас. Опет наш министар наступи на телевизији и рече да ће код нас гаса бити! Е, дете моје, није он Словенац који је обезбедио резерве за месец и по из складишта у Аустрији. Срећом, позајмише нам комшије Мађари, па и Немци, за неко време. Шта кошта да кошта, само да се ви по градовима не смрзавате.

Мада, морам ти признати да би ми душу обрадовало да сте ми дошли на који дан, да се огрејете уз сеоску фуруну, да диванимо онако полако о давним данима кад је било мира у душама нашим...

Унука Ика

ЕКОНОМСКА КРИЗА ПОВЕЋАВА ПЕНЗИОНЕРСКЕ БРИГЕ

Шта год изабрали – не ваља

Државе имају све мање новца за социјална давања, док ударе финансијске олује трпе и приватни пензијски фондови

Новогодишња замена календара није донела лепе вести за најугоженију социјалну групу на свим меридијанима – пензионере. Подједнако у богатим, колико и у мање добростојећим друштвима, пензионери ће, по свему судећи, понајвише да осете ударе текуће финансијске олује за коју се још не прогнозира колико ће да траје и како ће да се заврши.

У ситуацији која је ионако била тешка – свугде су пензијски фондови већ били пренапрегнати због демографских промена и чињенице да из године у годину све мање радно активних издржава све више оних чији је радни век завршен – у последњем кварталу 2008. наишао је и берзански слом који, разуме се, није поштедео ни пензијске фондове, знатно умањивши вредност улагања оних који су од својих примања годинама одвајали да би удобније живели кад престану да раде.

Криза је пензионере широм света суочила са чињеницом да, шта год да су својевремено изабрали – да сами осигурају будућност и колико-толико безбрижну „јесен живота“, или су се ослонили на државу – не ваља.

У првој варијанти штедњу им је обезвредила сурова берзанска логика и урушавање финансијског система које је почело тамо где се то најмање очекивало: у најразвијенијим економијама света. У другој, неадекватност државних решења у судару са буџетским и другим реалностима, све је очигледнија.

Британија: улазница за сиромаштво

У овом другом случају, највише су у првим данима Нове године закукали Британци, чији је државни пензијски систем управо навршио сто година постојања. У новинским анализама тим поводом констатовано је да је тај систем у истом стању као и сваки стогодишњак: још је жив, али прилично клецав и ороноу.

Британија данас има 11 милиона људи у пензионерском добу, а прогнозе веле да ће их до краја идуће деце-

није бити 14 милиона, што је с једне стране цивилизацијски помак, јер је животни век продужен, а с друге, главобоља буџетских рачуновођа, јер новца да се подмирују обавезе према њима нема довољно.

Данашња државна старосна пензија износи 4.300 фунти (4.500 евра) годишње, што би код нас била релативно пристојна пензионерска свота, али у Британији то је само улазница за сиромаштво. Према државној статистици, свако ко тамо има приход мањи од 12.500 фунти годишње, што је 60 одсто просечних примања, званично живи испод линије сиромаштва.

Није зато изненађење што је у анкети која је спроведена на смени година три четвртине Британаца изнело уверење да државна старосна пензија не обезбеђује нормалан живот и да би морала да буде бар двоструко виша.

Ово истраживање је открило и занимљив парадокс: упркос томе што су свесни да ће оно што ће им, кад за то дође време, обезбеђивати држава бити сасвим недовољно, само десет одсто Британаца је изјавило да је

спремно да од својих данашњих примања одвоји пристојну суму у лични пензијски фонд. Уместо тога, највећи број је спреман да у пензију оде касније, а да онда смањи животне трошкове или да прода нешто од некретнина које поседује.

Пољска: теже до превремене пензије

Новогодишњу пензионерску честитку којој се нису обрадовали добили су и Пољаци. У претпоследњој недељи децембра влада је у парламенту успела да обезбеди подршку посланика опозиционе леве за реформу пензијског система и тиме обеснажи вето који је на предлог овог закона дао конзервативни шеф државе председник Лех Каћински.

Главна промена – и разлог што јој се један број будућих пензионера није обрадовао – јесте што нови систем драстично поштрава услове за пензионисање. По досадашњем систему, реликвији из доба социјализма, у пензију је могло да се оде и са радним стажом од само 15 година. На благодети превременог пензионисања по старом систему могло је да рачуна око 1,2 милиона запослених. По новом, овај број је смањен на само око 240.000, на велику радост министра финансија који брине о равнотежи државног буџета.

Протести синдиката просветних радника и других, највише погођених овом променом, нису помогли. Влада је, међутим, у последњем часу ипак направила уступак којим ће превремено моћи да се пензионише још 100.000 оних који по првобитној верзији нових одредаба нису испуњавали услове.

Италија: Берлускони дискриминише жене

Контроверзни италијански премијер Силвио Берлускони имао је рок до 13. јануара да одговори на примедбе Европске комисије да италијански закони дискриминишу жене, приморавајући их да у пензију одлазе пет година раније него мушкарци, којима се радни век завршава кад напуне 65 година.

Премијер је, међутим, изјавио да ово питање још није на дневном реду његове владе, уз напомену да лично сматра да би жене могле да наставе да раде и после 60. године – али само ако оне тако одаберу.

Већинско расположење Италијана је иначе да постојеће одредбе треба да остану, за шта се залажу и синдикати.

Милан Бекин

Хрватска: исплаћене божићнице

Свим пензионерима који живе у Хрватској, без обзира на то да ли примају пензије Миловинског завода или из неке од бивших југословенских република, исплаћене су божићнице: хрватски мировљеници с пензијама до 500 куна (око 70 евра) добили су по 300 куна; оне с примањима између 500 и 1.000 куна држава је обрадовала исплатом по 200 куна, а оне с принадаљностима између 1.000 и 2.000 куна са по 150 куна, док су пензионери чије су пензије изнад 2.000 куна добили по 100 куна на име божићнице.

Иначе, просечна пензија око 1,1 милион хрватских пензионера износи 2.130 куна, односно 40,46 одсто просечне октобарске нето зараде у овој држави.

Грађани Хрватске који примају пензије из других република бивше СФРЈ добили су по 150 куна, без обзира на висину инопензије.

РС: без проблема у исплати

Више од 200.000 пензионера Републике Српске почетком јануара добило је децембарске пензије: просечан износ на чеку је 319,64 КМ, најнижа пензија је 160 КМ, а неопходних 70.390.167 КМ за ову исплату обезбедили су Влада РС и Фонд ПИО.

Директор Фонда за пензијско-инвалидско осигурање РС Зоран Мاستило рекао је да је успостављена редовност исплате пензија сваког првог у месецу овог пута померена три дана због празника, а да он не очекује било какве проблеме у исплати и да верује да ће, пре свега „Поште Српске“, али и банке, уредно исплатити сваку пензију.

БиХ: дуг угрожава пензије

Више од 340.000 пензионера у фонду дугују чак 360 милиона КМ, а Федерацији БиХ у јануару би могло да остане без пензија ако Влада

ФБиХ не врати 80 милиона КМ и не обезбеди додатна средства за Фонд ПИО/МИО, упозорио је директор Фонда Адем Борић.

Борић је објаснио да Влада Фонду дугује 80 милиона КМ за исплату бенефицираних пензија и нагласио да, без обзира на финансијске тешкоће ФБиХ, Фонд од тих средстава неће одустати.

Према његовим речима, само државне институције и предузећа за неизмирено доприносе пензијском

фонду дугују чак 360 милиона КМ, а приватни сектор 100 милиона КМ.

Помоћник федералног министра финансија у Сектору за управљање дугом Тихомир Ђурак изјавио је да му није познат тачан износ Владиног дуга федералном Заводу ПИО/МИО, нити је желео да коментарише „црне слутње“ директора федералног Завода, који је најавио банкрут ове институције.

Нека гласила су, позивајући се на изворе блиске Влади ФБиХ, тврдила да не постоји ни теоретска шанса да се обезбеде додатна средства којима би се „закрпиле све рупе“ у пословању Фонда ПИО/МИО.

НАША АНКЕТА: ОПШТИНСКА УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА НА РАЗМЕЋИ ГОДИНА

Да је пара и простора...

Председници општинских удружења пензионера у краткој анкети „Гласа осигураника“ подсетили су на нека постигнућа током минуле године и најавили најважније активности у 2009. Уз снабдевање огревом и прехранбеним производима, излете и опоравак чланова, што углавном раде сва удружења, у многим општинама дешавају се још неке корисне и лепе активности и акције, потпомогнуте и средствима локалне заједнице, које вреди забележити

Јела Перовић, Кула:

– У 2008. години направил смо социјалну карту за пензионере захваљујући

којој помажемо најугроженије. Некоме купимо угаљ или дрва, платимо лек или хлеб за месец дана... Толико можемо, а да је више новца и наша би помоћ била издешнија. Од око 6.000 чланова, 580 их је баш у тешкој здравственој и материјалној ситуацији.

Пошто имамо само једну канцеларију, а постоји објекат у коме бисмо радили боље и разноврсније, тежићемо да се у овој години тамо и уселимо.

Љубисав Миливојевић, Вождовац:

– Похвалили бисмо се посебно тиме да смо у 2008. години у Београду основали Фонд солидарности који

је од велике помоћи нашим члановима, поготово онима

са ниским пензијама. Наши чланови предњаче по учлањењу у граду, а од 80 вождовачких пензионера (од укупно 1.982) учлањених у Фонд, један има 98 година и пензију од 40.000 динара. Донели смо програм „Помози сам себи“ у оквиру којег занатлије разних струка пружају услуге пензионерима по нижим ценама.

Планирамо да у 2009, после усвајања Закона о локалној самоуправи, променимо статут организације. Од Скупштине општине Вождовац тражили смо 560.000 динара да бисмо члановима најтежег материјалног стања поделили пакете (200 пакета вредности по 2.000 динара). Услови у којима радимо нису најсјајнији, али бисмо могли да се подичимо онима у којима раде месни одбори по селима.

Бела Јурковић, Суботица:

– Штампали смо лифлете „Зашто је добро да будете члан Удружења пензионера“ и делимо их да би наши старији суграђани сазнали више о нашим многобројним активностима. Много је сиромашних, а ми се првенствено боримо за њихов бољи материјални положај, да остваре право на разне повластице за комуналне услуге, у градском превозу и железници. Чланови могу једном месечно бесплатно компјутерски да прегледају вид, шећер

у крви и крвни притисак; организовали смо набавку наочара, лекова и ортопедских помагала, као и зубно-протетичке услуге на одложено плаћање. Уз повремену поделу бесплатних, проверених лекова, од прошле године, у сарадњи са Црвеним крстом и Каритасом, делимо одећу и обућу, и ортопедска помагала на привремену употребу. У седишту организације се, два пута недељно, дају бесплатни правни савети и адвокатске услуге. Наших 10.000

чланова укључено је у 18 градских и 15 приградских МО, као и у пет струковних организација пензионера. И ове године главни задатак ће нам бити помоћ људима. Тражили смо, и обећали су, пакете из робних резерви, а трудићемо се да све што набављамо за пензионере буде најјефтиније.

Момир Пејановић, Пожаревац:

– У 2008. смо, као што обичавамо, обележавали

ЖИТОРАЂА

Пола милиона за помоћ

У 2008. години организација пензионера у најмањој топличкој општини Житорађи издвојила је око 500.000 динара на име помоћи својим члановима.

По речима председника Томислава Илића, за куповину артикала за личну хигијену утрошено је 215.000 динара, док је нешто више издвојено за набавку лекова за болесне пензионере. Свако коме је била потребна помоћ за куповину лекова могао је да рачуна на две хиљаде динара.

Помоћ је добило око стотину чланова.

важне датуме, у којима је за нас посебно значајан 2. мај – Дан пензионера Пожаревца. Тада су нам у гостима били пензионери Битоља и Врања, а и Браничевског и Подунавског округа, било је то одиста дружење за памћење. Успешно сарађујемо и са пожаревачким Центром

за културу који нас редовно обавештава о културно-уметничким збивањима за која чланови Организације, најчешће, не плаћају улазнице. Дочек Нове године организовали смо за око 150 пензионера у хотелу „Дунав“.

Иначе, минуле године је СО Пожаревац одобрила 2,4 милиона динара да би се набавили лекови за 250 материјално најугроженијих пензионера. Толико новца следује нам и у овој години. Добили смо и 600.000 динара да би старијима од 70 година било омогућено да се бесплатно превозе на подручју Пожаревца. За 1.700 од укупно 6.300 чланова обезбедили смо угаљ на шест месечних рата, по најповољнијој

ТРСТЕНИК

Већа позајмица и вредност пакета

– Новац који смо прикупили од чланарине у претходној години – 1.636.166 динара, расподелили смо тако што смо 687.000 уложили у Фонд за помоћ породици у случају смрти неког од чланова, за Фонд за позајмице издвојили смо 163.000 динара, док смо 784.000 наменили за покриће расхода Организације. Према евиденцији, у трстеничку Организацију пензионера учлањено је око 2.000 пензионера, иако их на овом подручју има знатно више. У 2009. години намеравамо да учлањивањем нових пензионера ојачамо нашу организацију. Очекујемо сагласност Републике да се Клуб пензионера изда у закуп, комисија за набавку огрева припремила је нове понуде пензионерима, тона угља по цени 4.500 динара и кубик дрва по 2.850 динара. Износ позајмице повећан је са шест хиљада на осам хиљада динара, са роком отплате од пет месеци. Повећана је и вредност пакета са 300 на 350 динара који ће се уручивати угроженим и болесним члановима – рекао је Милосав Веселиновић, председник, на седници Управног одбора ОО пензионера у Трстенику.

цени. Настојаћемо да и у 2009. учинимо све што је у нашој моћи да помогнемо пензионерима.

Слободан Плавшић, Пећинци:

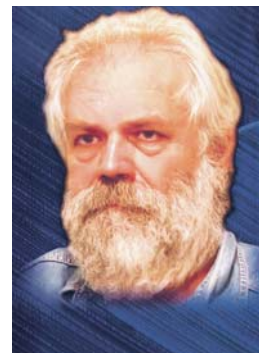
– Издвојио бих веома добру сарадњу са локалном управом и Центром за социјални рад, јер смо добили опремљен простор за пет месних организација и обећање да ћемо ове го-

дине добити и за остале МО то исто, и ТВ пријемнике приде. Председник општине дароваће за потребе Удружења и половног „стојадина“ из 2003. године. Из општинског буџета добили смо планираних 350.000, а из ребаланса још 100.000 динара; помогли су и одлазак наших пет чланова на пензионерску олимпијаду у Сокобању са 35.000 динара. Ових дана треба да поднесемо захтев за буџетска средства у 2009. години.

Момчило Вуксановић – Мома Брада, Деспотовац:

– Помагали смо пензионерима да остваре одређена права код надлежних органа. Написали смо око 50 молби, жалби и приговора за остваривање права на пензију. Јер, овде живи

много људи који су радили у иностранству па примају двојне пензије. Спровели

смо и акцију око добијања здравствених легитимација: пензионери су књижице доносили у нашу организацију, а ми смо их носили у филијалу здравственог осигурања на замену или оверу. Пре три године увели смо неписано правило да се за 8. март дарују припаднице лепшег пола, а у 2008. њих 1.400 добило је радне кецеле. У Деспотовачкој бањи на мајском дружењу окупило се око 1.000 људи. Лане смо, такође, организовали неколико бесплатних путовања за скоро 50 пензионера-чланова, били су и на Смедеревској јесени, Опленачкој и Жупској берби, посетили су Ђавољу варош... Планирамо то све и у овој години, али и више, а да бисмо то остварили, мораћемо да повисимо чланарину са 300 на 500 динара.

ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ

Социјална карта за најугроженије

На изборној скупштини ОО пензионера у Великом Градишту, којој је присуствовао и Момир Пејановић, председник Окружног одбора пензионера Браничевског округа, за председника је поново изабран Војислав Петковић, а потпредседница је Марица Бранковић. У нови Одбор ОО пензионера изабрано је десет, а у Надзорни одбор три члана.

С обзиром на материјалну угроженост огромне већине пензионера, програмом је предвиђено прављење социјалне карте за најугроженије и оснивање касе узајамне помоћи, док је у свим месним организацијама планирано отварање клубова за дневни боравак пензионера.

ТОПЛИЦА

Део пензије за болесне и сиромашне

Окружни одбор пензионера Топлице, на предлог члана Мирослава Вулићевића, покренуо је иницијативу да се помогне најугроженијим члановима: по њој, сви пензионери, осим оних с најнижим припадностима, убудуће би требало да издвајају по један одсто од пензије за болесне колеге и оне с најнижим примањима.

– Руководили смо се податком да велики број пензионера у Србији једва саставља крај с крајем. Њима је помоћ неопходна и зато смо се договорили да са овим предлогом упознамо нашу централу, Републичку организацију пензионера, која би одрадила технички део посла – саопштио је Миодраг Илић, председник топличких пензионера.

Тихомир Марковић,
Ваљево:

– Нову 2009. годину чланови наше општинске организације дочекали су у једној од најлепших бања Србије – Ковиљачи. Пошто су остарели људи и најусамљенији, ми, као и већина организација пензионера, велики значај придајемо дружењу. Сваке среде и друге суботе у нашим просторијама окупи се од

80 до 100 чланова да размени мисли и да ужива у друштву вршњака. Највише их је, 300-400, за дочек обе нове године, али и за Светог Саву. Део новца, према броју чланова, расподељујемо месним одборима који пензионерима у најтежем материјалном положају дају од 1.000 до 5.000 динара. Старамо се да чланове благовремено снабдемо угљем и дрвима које они отплаћују на осам, 10 или 12 месечних рата. У јесен им обезбеђујемо поврће, а сухомеснате производе током целе године. Све ово чинићемо и у 2009.

Марија Бикици, Ада:

– Наших 1.600 чланова негују шаролике активности. Пошто водим Удружење већ 15 година, а била сам учитељица, желела сам да

и пензионери играју и певају, припремају прославе, друже се и радују животу. Наше „Жетелачке свечаности“ одржавају се већ 15 година сваког јуна. Окупи се 16-18 пензионерских екипа које жању жито и вежу снопове како се то некад радило, без механизације. Чувамо традицију, дајемо прилику млађима да то виде, а нашој генерацији да се подсети младости. Прошле године почели смо „Бербу јесењих плодова“ на коју смо позвали госте из Београда – са Чукарничке падине, из Бање Ковиљаче, Шапца, Мађарске... Био је то диван дан за све: поворка трактора и запрежних возила ишла је у крајеве где станују пензионери с ниским примањима, носила им грождје, јабуке, вино, мекике. Крајем децембра, под великим шатором

у коме, по одлуци председника општине, место добију сви који имају шта да покажу суграђанима, дочекујемо госте из Кикинде и Суботице, дружимо се, буде ватромет... У фебруару 2009. правиће-

мо маскенбал, у пролеће „Шаливи април“ са причом, песмом и скечевима, и тако ћемо целе године нитати ведре активности!

Војислав Павловић,
Смедерево:

– Од нове године организоваћемо Народну кухињу у Дому пензионера, у којој ће социјално угрожени пензионери моћи да ручају за 80 динара. Од скоро 20.000 пензионера у Општинску организацију је учлањено 6.000 који су прошле године могли да набаве огрев и сухомеснате пакете по повољнијим ценама. Организовали смо многобројна дружења и излете. Од 1993. постоји Посмртни фонд у који је засад учлањено 4.600 пензионера. У Смедереву годишње умре од 320 до 350 пензионера, а помоћ коју добије породица после смрти члана Фонда у тим тешким тренуцима свакако је добродошла. И у 2009. ћемо наставити са досадашњим активностима, а настојаћемо да осмислимо и нове да бисмо члановима улепшали и олакшали пензионерске дане.

Милутин Синђелић,
Вршац:

– Све што смо планирали за 2008. годину, испунили смо. Осим оних који су ишли у бање у личном аранжману, или преко Фонда, омогућили смо и осталим члановима да путују и да се друже на дневним излетима, да учествују у другарским вечерима и забавама, или

УЖИЦЕ

Основан Фонд солидарности

На подручју општине Ужице, где од 16.270 пензионера више од 2.500 прима пензије испод 10.000 динара, у Удружењу пензионера донели су одлуку о оснивању Фонда солидарности. Свима који добровољно одлуче да приступе Фонду, по речима председника Милана Печеничића, уместо чланарине која је до сада износила 200 динара годишње, убудуће ће се, преко чека при исплати пензије, обустављати 0,5 одсто месечно.

Из Фонда солидарности пензионера у Ужицу најсиромашнијима ће се пружати помоћ за набавку лекова, куповину огрева и других неопходних намирница, а сви чланови Фонда моћи ће да користе бескаматне краткорочне позајмице.

У случају смрти члана Фонда солидарности, ономе ко је сносио трошкове сахране исплаћиваће се посмртнина.

да проводе време у клубу за дневни боравак. Четири од шест месних организа-

сада их је око 7.000. У више месних одбора постоје клубови пензионера где се пензионисане Нишлије радо виђају и друже.

**Слободан Павићевић,
Ковачица:**

– У Ковачици, у којој живи 19 народа и народности, у нашем удружењу негује се хуманитарни и социјални рад. За божићне празнике поделили смо 220 пакета за болесне и немоћне, а чиниле су их ситнице за радост и неки корисни артикли. У октобру, за Дан

ција имају свој простор. У 2009. години сигурно ћемо обезбедити простор за још једну МО, док је за другу неизвесно. Ове године ћемо сређивати дом – окречићемо га, обновити намештај и инвентар... Верујем да ћемо из буџета добити више од 170.000 динара, колико смо добили у 2008. години.

**Добросав Миленковић
(секретар), Ниш:**

– Управо радимо план Градске организације за

2009. годину, а њиме ће бити обухваћене све досадашње активности којима смо настојали да колико-толико побољшамо економску ситуацију пензионера с најнижим припадностима. И ове године ћемо, као и прошле, најугроженијима пружати материјалну помоћ, иако је она, руку на срце, скоро симболична. Рецимо, у 2008. могли смо да им дамо по 400 динара јер смо за ту намену имали само 300.000 динара. Организовали смо излете са 30 одсто попушта за све релације. Раније је у Организацију било учлањено 12.000 пензионера,

старих, већ неколико година позивамо пензионере старије од 80 лета на коктел и дружење. Ове године дошло их је 38. Било је суза и ганутости, поготово због сусрета са људима с којима су до пре 20 година, и пензионисања, радили. Приредимо им радост, не због скромних поклона, него због пажње на коју су заборавиле бивше фирме. Са локалном управом добро сарађујемо. Мада нисмо на буџету, крајем године нам одреде 30-40 хиљада динара, које углавном потрошимо на ове пакете.

И ове године ћемо све исто!

**Асим Јаховић,
Нови Пазар:**

– Наша организација броји 8.000 чланова, од укупно 10.000 пензионисаних Новопазараца. Претходне године смо поделили огрев за 310 пензионера. На море смо упутили више од 150 чланова који су летовали десет дана за 130 евра. О трошку Републичког фонда за ПИО у бањама се опо-

рављало око 90 пензионера. Лане смо за чланове Општинске организације упри-

личили шест излета. Сваког месеца је 50 болесних

шабачка клуба пензионера у којима је увек живо. По-времено организујемо књижевне вечери на којима се представљају пензионисани песници и писци. Сваке године, 27. јануара, за Светог Саву организујемо академију којој се наши чланови увек веселе. Осам секција све време је активно радило. У минулој години организовали смо девет излета на које је ишло од 50 до 100 пензионера. Имамо уговор са четири српске бање (Ковиљачом, Сокобањом, Врњачком и Пролом бањом)

ПРОКУПЉЕ

Зимница на кредит

Општинска организација пензионера Прокупља завршила је акцију „Зимница на кредит“ у којој је за чланове, посебно са најнижим примањима, обезбеђено више од 600 тона угља „колубара“, током октобра и новембра испоручено више од 2,5 тоне јабука по цени од 30 динара за килограм, а није изостала ни набавка копаоничког кромпира – чак 11 тона обезбеђено је по цени од 24 динара за килограм. Набављени су и свежи пилићи (210 до 230 динара за килограм).

– За нас, али пре свега за наше пензионере, значајно је да смо сву робу могли да отплатимо на више месечних рата – каже председник прокупачких пензионера Миролуб Коцић.

пензионера и 150 најугроженијих добијало по 400 динара. Са локалном самоуправом добро сарађујемо. Настојаћемо да ове године учинимо и више, уколико за то будемо имали могућности.

**Милорад Теодосић,
Шабац:**

– Велику пажњу посвећујемо сусретима у два

да у њима шабачки пензионери опоравак отплаћују у шест месечних рата, а ову повољност у 2008. користило је 80 чланова. Око 250.000 динара поделили смо најсиромашнијима. Члановима озбиљно нарушеног здравља доделили смо 90 кредита од по 15.000 динара за лечење, с тим да позајмицу врате за шест месеци. Сличним активностима бавићемо се и у 2009.

**Чикош Бенедект,
Кањижа:**

– У последње две године адаптирали смо зграду. Сад је савремена и одговара захтевима пензионера. У Мартоношу смо, такође, уредили и очистили просторије и набавили нови намештај. Иначе, проблем нам

је разуђеност Организације. Имамо осам месних организација које су од центра удаљене 24 километра, а људима треба помоћи. Њихова чланарина не обезбеђује основну делатност. Најважнија жеља наших чланова јесу основни услови за рад, да имамо топле и уредне просторије. Од општине смо добили 80.000 динара, а да би нас прихватили у буџетске кориснике – траже програм. Није довољно то што радимо за пензионере, него треба програм! Нећемо ваљда да правимо џез фестивале!

**Милорад Марић,
Чачак:**

– Поред уобичајене помоћи у снабдевању огревом и намирницама испод тржишних цена, члановима смо давали и позајмицу од

10.000 динара, с тим да новац врате у четири месечне или осам полумесечних рата. За ову врсту помоћи Организацији се само у последња два месеца 2008. обратило 50 пензионера. Имамо три дома пензионера у којима се два пута месечно организују дружења, уз музику и вечеру. У њих су свакодневно навраћали чланови да попију кафу (25 динара), поједу порцију ћевапа (140 динара) или неко кувано јело (120 динара). У клубовима ради 30 пензионера ангажованих по уговору. Проблем је само што су домови изједначени с угоститељским предузећима и што закон не дозвољава породичним пензионерима да раде, а они су, као што се зна, у веома тешком положају.

У овој години посебно ћемо форсирати забавни живот јер су пензионери у незавидном положају и дружење с вршњацима много значи. Планирамо да организујемо дружења у селима у којима постоје задружни домови да бисмо и њих укључили у овакве благодетне сусрете. И у 2009. ћемо наставити да помажемо најугроженије, поготову кад се најављује да

ЉУБОВИЈА

Огрев на пет рата

Више од 700 тона угља за огрев обезбедили су, по повољним условима, пензионери љубовијског краја посредством рудника угља „Колубара“ и „Костолац“, а уз помоћ Општинске организације пензионера. Цена угља, зависно од квалитета и услова испоруке, кретала се од 4.500 до 5.000 динара по тони. Према речима Милисаве Ђокића, председника Општинске организације пензионера Љубовије, угаљ је пензионерима допремљен на кућни праг.

– На цену нисмо могли битније да утичемо, али смо се договорили да се угаљ плати у пет једнаких рата, што је било прихватљиво за љубовијске пензионере. Поред угља, уз нашу помоћ чланови су по веома повољним ценама и на одложено плаћање набавили и зимницу, поврће у теглама и десетак врста веома квалитетних сухомеснатих производа – каже Ђокић.

ПРИЈЕПОЉЕ

Радили без предаха

Прошле године, као и свих ранијих, Удружење пензионера у Прокупљу имало је мноштво активности. О трошку Фонда ПИО у бање је упућено 70 чланова, док је о сопственом трошку 50 пензионера боравило у Прибојској бањи: за превоз у оба правца и десетодневно коришћење купатила пензионери су платили само по 2.500 динара.

Набављено је 800 тона угља (пљеваљског, по 7.250, и штаваљског, по 6.250 динара за тону), 1.200 кубика огревног дрвета (2.300 динара по кубикуну), 21 тона свеже пилетине и једна тона меда – све то на петомесечну бескаматну отплату.

Пријепољски пензионери су у Ужицу учествовали у дружењу са вршњацима из три округа – Златиборског, Моравичког и Колубарског, а као гости, присуствовали су и представници пензионера Бијељине, из Републике Српске, са којима се Ужичани већ одавно друже.

Ће ова година бити посебно тешка за све, а на нашем подручју око 60 одсто пензионера већ има припадности испод просечних. Минуле године је на територији чачанске филијале умрло скоро 1.300 пензионера. Од 5.000 чланова наше организације, годишње умре око 200 пензионера, на шта утиче неодговарајућа исхрана и недостатак новца за лекове. Од својих примања пензионери могу да купе једино пилећа крилца и ногице.

месеца најмање 120 чланова, а укупно 2.181 пензионер. Интересовање је велико, али седам милиона динара, колико је досад за то издвајано, није довољно да би се заинтересованима изашло у сусрет. У претходној години организовано је пет једнодневних излета и два међусобна дружења општинских организација на којима је било 676 учесника. Услуге ресторана Дневног боравка могли су да користе сви пензионери, а биле су 30 одсто јефтиније од стварне цене. Већ је пета година како Општинска организација члановима омогућава да користе 30 одсто попушта у јавном превозу код РО „Аутотранспорт“ Краљево. Иако је повећан број учлањених у Фонд солидарности, број захтева за помоћ смањен је за 12 одсто, што говори да је у 2008. умрло мање чланова Фонда.

**Тимотије Николић,
Краљево:**

– Општинска организација је омогућила члановима позајмицу од по 10.000 динара коју је требало вратити у пет месечних рата. Погодност бескаматног кредита користило је сваког

Све што смо досад учинили, урадили смо захваљујући доброј међусобној сарадњи општинских и месних организација.

Екипа Г. О.

ШАБАЦ

Дочек уз вруће крофне

Општинска организација пензионера Шабац приредила је дочек Нове године у Клубу пензионера у шабачком насељу Бенска бара. Играло се и певало до зоре, уз добар залагај, покоју чашицу и вруће крофне после поноћи. Другог јануара пензионери су у Клубу у Карађорђевој улици имали репризу дочека. Иако се најављује тешка година, људи „трећег доба“ пожелели су једни другима добро здравље, а за остало ће се сами побринути.

На празничној седници Извршног одбора Општинске организације пензионера Шабац, да се не изневери традиција, подељени су и скромни поклони.

Б. Р.

Новогодишње славље у Врњачкој Бањи

ВРАЊЕ

Мали јубилеј „Независности“

Удружење пензионера „Независност“ из Врања прославило је недавно, веома скромно, три године рада. Чланство Удружења се стално увећава и сада их има пет стотина. Трогодишњи јубилеј су, према речима председника Радомира Стевановића, обележили и поделом десетак пакета најугроженијим члановима, вредних четири хиљаде динара.

Пензионери „Независности“ из Врања, такође скромно, прославили су и Православну нову годину. Организовали су и излете до Сокобање и Рибарске бање.

Р. Станојковић

ДЕБРЦ

Нови председник

Душан Живић, бивши вишегодишњи возач аутобуса „Ласте“, нови је председник Основне организације пензионера у Дебрцу, пошто је претходни председник Радован Стевановић поднео оставку због погоршаног здравља. Стевановић је остао члан најужег руководства организације најстаријих ове посавотамнавске варошице, а на седници Извршног одбора одато му је признање за успешан рад и руковођење.

З. Ђурић

БЕОГРАД

Јелке и уштипци

Дневни центар и клуб за старије „Чукарица“ организовао је изложбу јелки на којој су маштовитост и вештину представили геронтолошки клубови „Палилула“, „Обреновац“, „Др Михаило Ступар 1“, „Гроцка“, „Младеновац“, „Лазаревац“ и, наравно, клуб домаћина, као и корисници Дома за старе „Бежанијска коса“ и чланови ХУ „Хлеб живота“. А да воле да се друже са старијима доказали су и ученици 13. београдске гимназије који су, на лицу места, очас украсили јелку неизбежним ученичким пратиоцима – пушкама.

Јелка Дома здравља „Др Симо Милошевић“, заслугом патронажних сестара из жарковачке амбуланте, окићена је срцоликим порукама са саветима и жељама за добро здравље, док су кугле и звезде на јелци радника СО Чукарице сијале као доказ сталне бриге локалне заједнице о старијим суграђанима.

На отварању изложбе праве овације нису изазвале јелке, колико год лепе, већ злаћани уштипци које је замесио, испржио и послужио свестрани члан чукаричког клуба Живорад – Жика Поповић. Јелке су остале да одушевљавају све који су посетили изложбу током празника.

Вера Витезовић

МОСНА

Питали шта их тишти

Задовољни учесници седнице

На седници Одбора МО пензионера Мосне, у Доњем Милановцу, председник ове мале али запажене сеоске организације Добривоје Костић за тачку „питајте – одговарамо“ успео је да окупи руководиоце пензионера ГОП Доњег Милановца, ОО пензионера Мајданпека и ООП Бора. Пензионери су се интересовали за повећање пензија у 2009. године, поскупљење лекова, бањско лечење, осигурање живота, олакшице и права за старија лица...

Највише питања постављано је Чедомиру Радосављевићу, руководиоцу ООП Бор, чији одговори су задовољили пензионере Мосне.

Добривоје Костић Уча

НАШИ СУГРАБАНИ: БРАЧНИ ПАР ГАЈИЋ ПОЗНАТ ПО ХОБИЈИМА

Цвеја пева, Ђована слика

Некадашњи „Мексиканац“, данас се најрадије дружи с евергрином, а супруга му са бојама и платнима која затим поклања пријатељима

Брачни пар Ђурђијана – Ђована и Цветин – Цвеја Гајић по лепим хобијима знан је у Шапцу. Од ране младости Цвеја је свирао кларинет, па саксофон, а и дан-данас дружи се са гитаром и пева. Супруга Ђована својевремено је са братом Драганом Новаковићем сликала иконе и од те зараде добро су живели.

Пре 10 година Цвеја је отишао у пензију, после 35 година рада у шабачкој „Зорки“, у Електролизи цинка, па у Фабрици киселина, а од пре шест година придружила му се и Ђована, после 35 година искуства у угоститељству, у познатим шабачким кафанама.

– Када сам отишла у пензију, вратила сам се љубави из ране младости, платну и бојама. Постала сам и члан Удружења ликовних стваралаца Шапца и учествујем на изложбама које организује ово удружење. Једна моја слика је доспела и у Геронтолошки центар, а настала је у Сликарској колонији „Река пријатељства“ која се одржава лети већ годинама – прича Ђована.

Од када се аматерски бави сликарством Ђована је урадила око две стотине уља на платну, а скоро половину поклонила пријатељима.

– Од младости певам, својевремено сам на репертоару имао мексиканске песме, па сам носио и надимак Цвеја Мексиканац. Такође, пошто сам умео да свирам у пластични фишбајн, био сам и Цвеја Фишбајн – сећа се наш саговорник.

Иначе, стални репертоар овог Шапчанина био је и остао евергрин. Најдраже су му песме „Марина“ и „Хеј момци млади“, а у последње време и „Последњи бојем“. Свој хоби – свирање и певање Цвеја је веома успешно упражњавао и у шабачком КУД „Абрашевић“ чији је члан био 25 година, а за допринос је добио и Сребрну плакету овог друштва. Међутим, и као радник „Зорке“ основао је оркестар и сопственим новцем купио бубњење, а био је и стални гост на некадашњим игранкама по шабачким школама, у бившем Дому омладине (Културном центру)...

– Док сам радила у угоститељству, одмарала сам се и физички и психички везући Вилерове гоблене. А поново сам почела да сликам по наговору Цвејине сестре Мице. Посебно сам поносна што сам на тражење Миле Старчевић недавно илустровала њену књигу за децу „Башта свашта“ – задовољно прича Ђована.

Данас брачни пар Гајић добар део времена проводи у организацијама пензионера и инвалида рада, Геронтолошком клубу и Центру: Цвеја разним пригодама пева и свира, а и Ђована пева, али у хору Геронтолошког клуба.

У младости Цвеја се бавио и спортом: гимнастичар, па кајакаш (с неколико медаља са републичких такмичења), ни фудбал га није мимоишао (носилац је Сребрне плакете Фудбалског савеза Србије), у куглању је био првак града...

Заиста, обични људи, са многобројним хобијима по којима их и препознају.

Балша Радовановић

ПОКЛОН ВРАЊСКОГ „АЛФА ПЛАМА“ Штедњаци најугроженијима

Врањски „Алфа плам“ још једном је показао солидарност са најугроженијима: недавно је на адресе најсиромашнијих испоручено десет штедњака, а планира се испорука још четири. Помоћ је вредна 600.000 динара.

Томислав Стефановић

Овај познати врањски произвођач штедњака је и раније, преко Црвеног крста, а често и непосредно, помагао угроженим породицама, као и избеглим и расељеним лицима с Косова и Метохије, а помоћ је стигла и

угроженима од поплаве у Јаши Томићу.

– Са „Алфа пламом“ имамо добру сарадњу. Сваке године запослени у овој фирми дају два пута крв – каже секретар Црвеног крста Томислав Стефановић. **Р. Станојковић**

ВРЊАЧКА БАЊА

Поклони деци

У сарадњи са општином, Црвени крст у Врњачкој Бањи уручио је поклоне деци ометеној у психофизичком развоју. Овом хуманом чину присуствовали су новоизабрани председник општине Врњачка Бања Зоран Сеизовић и секретар врњачког Црвеног крста Слободан Дишовић, а на поклонима је захвалио Дејан Лучић, председник Удружења хендикепиране деце.

Помоћ овим малишанима уручио је и Саша Кузмановић, власник приватне фирме у Врњачкој Бањи. Председник општине Зоран Сеизовић обећао је у 2009. години више помоћи особама ометеним у психофизичком развоју.

Д. Ивановић

НИШКИ ИНВАЛИДИ ОБЕЛЕЖИЛИ
ЛУБИЛЕЈ

Заштита права и квалитетнији живот

Крајем прошле године Градска организација инвалида рада Ниш обележила је 55 година рада. Свечаној академији, поред чланова Организације, присуствовали су и Божидар Цекић, председник Савеза инвалида рада Србије, Данијела Стојановић, директор нишке филијале ПИО, и друге званице.

Родољуб Петровић, председник Градске организације инвалида рада Ниша, подсетио је да је основни циљ омогућавање што квалитетнијег живота и заштита права око 6.000 чланова инвалида рада. Њима је, према речима Петровића, у 2008. обезбеђен бесплатан градски превоз, а 160 инвалида рада било је на рекреативном бањском одмору, док се за ову годину планира да бањски одмор користи 346 чланова. Божидар Цекић је нагласио да ће се Савез и надаље борити против „замрзавања“ пензија, да се поново у закону нађу II и III категорија инвалидности и да инвалиди рада не остају међу првима без посла као технолошки вишак.

М. И.

ДАРОДАВЦИ У ТРСТЕНИКУ

Поделили пакетиће

Друштво за церебралну и дечју парализу у Трстенику посетили су Љубинка Борезовски, секретар Савеза друштава за церебралну и дечју парализу Србије, Филип Питер Дерик, из енглеске хуманитарне организације „Блајквуд кеер“, и Драгиша и Нада Армуш, представници Хуманитарне организације „Љуби ближњега свога“ из Врњачке Бање, и члановима уручили новогодишње и божићне пакете.

Маријан Перић, председник Друштва, захвалио је гостима на посети. Гости и домаћини су посетили и Центар за социјални рад у Трстенику, а потом обишли ромска насеља у Осаоници и код Кожаре и деци уручили пакетиће.

Д. И.

ПИСМА

Честитка у стиховима

О листу имам само речи хвале. Информације нас о свему што је актуелно и има занимљиве теме из свих области живота. Увек се нађе за сваког понешто, тако да је уживање читати га.

Пошто сам ја љубитељ поезије, волела бих да у листу постоји кутак где би читаоци могли да шаљу своје стихове. Вама и вашим читаоцима желим да честитам божићне и новогодишње празнике својим стиховима, уз жељу да ваш и наш лист има дуг живот и да нас, као и до сада, информира о свим дешавањима.

-Р-

Радио зависности

(енгл. „dependency ratio“) или „стопа зависности“ представља однос броја радног становништва (активни осигураници) и броја пензионера.

Радио просечне замене

(енгл. „replacement average ratio“) представља однос просечне пензије и просечне зараде. Овај радио („стопа замене“) представља важну информацију приликом анализирања карактеристика јавних пензијских система.

Ревизија радних места

односно послова на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем и степена увећања стажа осигурања подразумева поновну оцену којом се долази до закључка на којим радним местима, односно пословима, престаје рачунање стажа осигурања с увећаним трајањем, односно мења степен увећања стажа или уводи рачунање стажа осигурања са увећаним трајањем (према Закону о пензијском и инвалидском осигурању).

Резерве пензијског осигурања

представљају разлику садашње вредности исплата пензијских надокнада (тј. обавеза осигураваача) и садашње вредности уплата доприноса осигурања од стране осигураника.

Рентно исплаћивање пензијских надокнада

подразумева континуиране, најчешће месечне исплате пензијских надокнада.

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

представља правно лице са статусом организације за обавезно социјално осигурање у коме се остварују права из пензијског и инвалидског осигурања и обезбеђују средства за ово осигурање. Од 1. 1. 2008. године у овај фонд се спајају: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање запослених, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање самосталних делатности и Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање пољопривредника.

(Извор: „Речник појмова из пензијског осигурања“, аутора др Јелене Кочовић и др Татјане Ракоњац-Антић)

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,
Ово је простор намењен
Вашим писмима. Пишите
нам шта Вам се у нашем и
Вашем листу допада, а шта
би могло да буде боље, шта
бисте волели да прочитате
или да саопштите другим
читаоцима.

Адреса је Булевар уметности број 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на proffice@pio.rs

Божић

*Божић-Бата
куца на врата,
Будни су сви
рођење Христово да се прослави.
Божић је најлепши дан
кад се не поздравља са добар дан.
Поздрав Христос се роди
опет је у моди.
Божић је и дан помирења
кад се примају сва извињења.
По белом снегу шкрипи чизма
не сме бити реваншизма.*

Мила Шћопић, Кривељ,
Бор

Да стекнемо нове пријатеље

Ваш часопис сам читала док још нисам постала пензионер. Болест не бира време ни место, тако је, као и многе, и мене сувише рано задесио тај проблем и окончао се тако што сам се пензионисала.

Шта друго рећи сем речи похвале што постоји такав вид информисања. Лепо је што сте се потрудили да се лист издаје у боји и што га прослеђујете са додатним информаторима.

Мени лично је уживање читање листа. Волела бих да у њему и људи који имају друге склоности, који нису у могућности да се друже са осталима, да путују, буду чланови неких удружења, покажу своје лепе способности у било ком облику. Затим, доста је нас пензионера који себи не можемо да приуштимо одлазак у неку бању, на планину. Било би лепо да у часопису постоји неки мали кутак где бисмо међусобно могли да контактирамо, да помогнемо једни другима, стекнемо нове пријатеље. Јер, ево три године је како тражимо негде у Шумадији неку породицу са старијим људима којима бих кувала, помагала, само када бих заузврат могла код њих да станујем и, што је најглавније, да будем у шуми, што би ми продужило живот. Тако нешто не постоји код агенција, ни на интерне-

ту. А дубоко сам убеђена да би многим била потребна помоћ и лепа реч, као и мени.

Важно је стварање контакта са људима који то желе, да се упознајемо, размењујемо мишљења и помогнемо, јер нас понекад ни сами лекари не разумеју нити имају вољу за то. Бити усамљен је тешко, поделити то са неким је много лакше, а то поверење може бити истинитије од породице, пријатеља у окружењу где станујемо.

Желим СВИМА добро здравље, срећну Нову 2009. годину и божићне дане, а срећа, мир, покојство тела и душе нека нас кроз цео живот СВЕ прате.

Љиљана Бабић, Нови Сад

ПС Мој животни мото данас у болести је овакав: живот је пут којим треба трчати, са пријатељем који ће нам ћутањем и разговором, даљином и сећањем доказати да вредимо онолико колико знамо разумети, саслушати и волети...

Редакција: Текстовете о вештинама и способностима читалаца објављиваћемо и даље, а ова рубрика и постоји да би читаоци размењивали мишљења. И Ваше писмо објављујемо да би они који желе исто што и Ви, или могу да Вам помогну, могли да се јаве.

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ СВОЈА ПРАВА

Упис стажа за лица која обављају професионалну делатност

Лица која обављају професионалну делатност, захтев за упис стажа подносе филијали Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање надлежној према месту пребивалишта.

Захтев се подноси на прописаном обрасцу.

Уз захтев се достављају радна књижица, фотокопија личне карте, фотокопија пријава М-1/СП и М-2/СП и уверење Пореске управе о периоду за који је плаћен допринос, основицама осигурања и висини плаћеног доприноса.

Самостални уметници, филмски радници и спортисти достављају уверење Пореске управе о плаћеном доприносу за период обављања професионалне делатности после 1. 1. 2003. године. За период обављања професионалне делатности од 1. 7. 1983. до 31. 12. 2002. године евиденцију о основицама осигурања и висини плаћеног доприноса за ове категорије лица водио је Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање самосталних делатности и документација о томе се налази у Фонду.

Свештеници и верски службеници уверење Пореске управе о плаћеном доприносу достављају за период од 1. 9. 2004. године, јер се евиденција о основицама осигурања и висини плаћеног доприноса и за ове осигуранике за време од 1. 7. 1983. до 31. 8. 2004. године водила у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање самосталних делатности.

Упис стажа у радну књижицу за лица која се баве професионалном делатношћу може се обавити најраније од 1. јула 1983. године.

Одјава с пољопривредног осигурања

З. В. – Босилеград: Ше-снаест година сам уплаћивао доприносе на име пољопривредног осигурања, а последњих 5-6 година не јер нисам имао могућности за то, а нисам могао никако да се одјавим. Сада имам велики дуг па ме интересује да ли могу да остварим пензију са досад оствареним годинама стажа, а да ми се при томе не одбија трећина пензије за дуг који није настао мојом грешком, будући да нисам могао да се одјавим са осигурања када сам ја то захтевао, или ћу овај проблем морати да регулишем судским путем.

Одговор: Пољопривредно осигурање је вид обавезног осигурања које може да престане приступањем неком другом осигурању, као што је запослење или обављање самосталне делатности. Ово осигурање престаје и навршењем година живота, и то за мушкарца 65, а за жену 60 го-

дина, ако су уплатом доприноса намирили потребан стаж за одлазак у старосну пензију. Осигурање може да престане и због остваривања права на инвалидску или старосну пензију, или преношењем пољопривредног земљишта на другог власника, итд.

Није могуће само изјавом воље иступити из осигурања, а при том наставити са обављањем пољопривредне делатности. Ако настану околности због којих осигураник није у могућности да нормално обавља пољопривредну делатност, обавеза плаћања доприноса може да мирује. То су углавном елементарне непогоде или дуго боловање, што може да траје најдуже пет година, али не узастопно.

Иначе, са Ваших 16 година стажа, навршењем 65 година живота можете да одете у старосну пензију, али ће Вам се на име неуплаћеног доприноса, уз Ваш пристанак, одбијати трећина пензије до намирења дуга.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

*Весна Вићентијевић,
Сектор за односе с јавношћу*

Без спајања стажа супружника

Милорад П. – Крушевац: Супруга и ја имамо по 10 година пољопривредног стажа осигурања, па ни једно од нас не испуњава услов потребног стажа за остваривање права на пензију. Да ли спајањем стажа оба супружника бар један од њих на тај начин може да оствари право на пензију?

Одговор: За сада није могуће спајање уплаћеног стажа осигурања супружника који су уплаћивали доприносе за пензијско и инвалидско осигурање као пољопривредници. Сваки осигураник је самостални обвезник уплате доприноса, независно од тога што су чланови истог домаћинства.

Поновни обрачун пензије

Б. Б. – Нови Пазар: Радила сам до 31. 3. 2003. године и у пензију отишла са 34 године стажа по старом Закону по којем се месеци нису рачунали у стаж. До 30. 6. 2003. године радила сам у истој организацији по уговору о делу, за шта су ми уплаћени сви доприноси. Да ли је могуће да ја или моја радна организација уплатимо допринос за преосталих шест месеци да бих стекла право на пуну пензију – 35 година радног стажа и колика би у том случају била обавеза?

Одговор: И пре ступања на снагу новог Закона од 9. 4. 2003. године, месеци стажа навршени у календарској години у којој се иде у пензију рачунали су се као рад-

ни стаж, али не и за обрачун пензије. То значи да је и Вама стаж до 31. 3. 2003. године сигурно признат у радни стаж, само што та три месеца нису обрачуната у пензијски основ. Тек изменама Закона о ПИО од 1. 1. 2006. и време из године у којој се остварује право на пензију обрачунава се у пензијски основ.

Ако желите да остварите пензију са пуним стажом, требало би да се запослите или обављате самосталну делатност још најмање 12 месеци да бисте имали право на ново обрачунавање пензије. Допринос се плаћа на зараду коју остварите, или на основицу осигурања, у висини од 22 одсто тог износа, тако да од тога зависи и колики је износ који бисте морали да измиристе на име доприноса.

Право одраслог детета

В. Д. – Оџаци: Супруг ми је преминуо 25. 2. 2008. године. Наша ћерка, која има 41 годину, никад није радила због врло тешког здравственог стања. Да ли она има право на очеvu пензију пошто ју је он издржавао до смрти? Ћерка је била на инвалидској комисији, али је одбијена. Уложили смо жалбу на решење и опет добили негативан одговор.

Одговор: Да би дете старије од 26 година остварило право на породичну пензију,

мора се доказати да је за живота покојног родитеља постало неспособно за самосталан живот и рад и да га је родитељ издржавао до смрти.

Неспособност утврђује искључиво лекар вештак при Фонду ПИО. Ако је Ваше дете поводом захтева за породичну пензију било на оцени радне способности и лекар вештак утврдио да та неспособност не постоји, а ова чињеница потврђена и у поступку по жалби, нема могућности да се утврди право на породичну пензију.

ГОТОВО с чаролијом

Готово је са чаролијом, и Деда Мраз је плаћеник.

Нама су и две нове године мало, имамо превише жеља.

И Деда Мраз је постао сноб, одлази само у долове богатих.

Милица Чулић

Молим за реч

Док смо ми правилни гасне аранжмане, остадосмо без гаса.

Владин позив на рад најтеже разумеју – отпуштени и незапослени.

Таман смо се помирили с одлуком Владе да нам замрзне плате и пензије, кад нас оставише и без грејања.

Влада је сваке Нове године обећавала да ће бити боље и никад није испунила обећање. Сад нам поручују да ће бити горе, па ће коначно и испунити дату реч.

Дејан Патаковић

Доскоци

Светла позорнице се гасе. Представа може да почне.

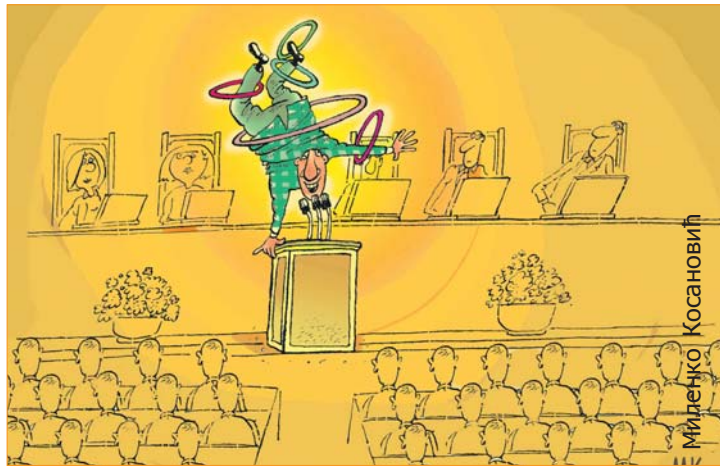
Стекао сам право на рад. Још само да нађем посао.

Тужићемо власника фирме за мобинг. Тера нас да радимо.

Домовина се брани лепотом. Војска је ионако упропашћена.

Не удрите главом о зид. У питању је новоградња.

Раде Ђерговић

(X)уморне мисли

Коме је новогодишња забава скупа, не зна да нада и машта немају цену!

Нема те туге коју не одагна шљива ранка и крчмарица Анка!

Наши пензионери су златна средина! Неки живе боље, неки горе од њих.

Витомир Теофиловић

Гласоризми

Директоре државних предузећа што пре у пензију. Због просека.

Светска криза заобилази нас пензионере. Од овога грђе не може бити.

Нова влада је модернија. Уместо оживљавања, има програм за преживљавање привреде.

Драги Петковић

Правоснажна пресуда

Упркос скромном државном буџету, неки ће се огребати о њега. Већину становништва буџет ће огрепти.

Почело је почело... Постала је правоснажна пресуда за мито против госта који је дао бакшиш и конобара који га је примио.

Сава Завишић

РЕКЛИ СУ ... ЛЕКАРИ О ПАЦИЈЕНТИМА

(забележено на интернету)

До времена када је примљен, његов брзи рад срца је потпуно престао и осећао се много боље.

Пацијенткиња осећа бол у грудном кошу када лежи на левој страни више од годину дана.

Другог дана колено је било боље, а трећег је потпуно нестало.

Пацијент је депресиван од када долази код мене од 1983. године.

Пацијент одбија аутопсију.

Пацијент нема историју самоубиства.

Пацијент је оставио своје беле крвне ћелије у другој болници.

Оклизнула се на леду и њене ноге су отишле у супротним смеровима почетком децембра.

Пацијент је био јако доброг здравља док његов авион није остао без горива и срушио се.

Пацијенткиња осећа утрнулост од стопала на доле.

Пацијент напомиње да пати од повремених, трајних, нередовних главобоља.

Кад се онесвестила, очи су јој заколутале по соби.

Лековите мисли

Неки не воле снег. Тада не могу да сакрију трагове!

На коњу сам. Опет немам пара за бензин.

Не бојим се грипа. Искијао сам своје.

Трезан сам, а све видим дупле цене!

Не вреди да га ударамо по џепу. Паре држи у иностранству.

Само паметни знају када треба да се праве луди!

Душан Старчевић

Слово на папиру

Није мрачан тип, а делује из сенке.

Неписмени су криви за мртво слово на папиру.

Погодили су ме у главу, а пуца ми прслук.

Доктору сам дао часну реч. Он је изабрао плави коверат.

Ко рано рани цео дан плаћа дажбине држави.

Радомир Станојковић

Правим се Енглез

Да бих видео све изблиза, глумио сам кратковидост.

Шљивовицом крчимо пут до Европе, а и ми ћемо за њом кад се отрезнимо.

Потурали су ми ногу да би имали разлог да ми пруже руку.

Пензија ми је довољна за јутарњу кафу, за остало се правим Енглез.

Живан С. Филиповић

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВЧИЋ	СКЛАД- НОСТ ЗГРАДЕ	РУСКИ ШАХИСТА, АНАТОЛИЗ	ДОСТО- ЈАНСТВО АПОСТОЛА	ОСТРВО НА СУМАТРИ	СТ. РИМ. ВИШИ ЧИНОВНИЦИ	ХАЛАП- ЉИВОСТ	ВРСТА ЈУЖНОГ ВОЂА
ХОРСКО ПЕВАЊЕ БЕЗ ПРАТЊЕ							
НАГАО, ЖЕСТОК							
АНАЛ, ЛЕТОПИС							
ГРЧКО СЛОВО							
РАНИЈИ ШАХИСТА, БОРА				ИМЕ ПЕВ. СУМАК			
				СЛИЧАН НЕЧЕМУ			
РЕКА У ЕНГЛЕСКОЈ					ОСОВИНА (СКР.)		
					ДРЖАВА У АФРИЦИ		
ОЗНАКА ЗА КАРАТ		АМ. СЛИКАР, ЏОРџ					СПРАВА, УРЕЂАЈ
		ВРСТА ШКОЉКЕ					
ВЕЧЕРЊА ХАЉИНА							
ГРАД У САД, У ТЕКСАСУ						ОЗНАКА ЗА ПОНД	
						ПРОГРАМ	
НИКОЛА ТЕСЛА (ИНИЦ.)			ГРАД У РУСИЈИ				
			СТ. ЕГИП. ПИСАЦ				
РИМСКА БОГИЊА СРЦЕ				БЕС, ЈАРОСТ			
				АМ. ФИЗИЧАР, ЏОН			
ГЛАВНИ ГРАД КОНГА							
ОСУШЕНА КОЛОИДНА МАТЕРИЈА					СИМБОЛ ПЛАТИНЕ		
					ТКИВО ТЕЛА		
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ДУШЕВНО РАСПОЛО- ЖЕЊЕ						СВЕТА (ТУР.)
	СТАТУА						
СИМБОЛ КАЛИЗУМА		НЕУГОДАН ДОГАЂАЈ					
		СИМБОЛ КРИПТОНА					
ИЗВРШНИ КОМИТЕТ (СКР.)			ВРСТА КЊИЖЕВ. РАДА				
			ИТАЛИЈА				
ЋУД, НАРАВ							

Решење из прошлог броја: срамота, ременар, економи, Ђоре, НС, НРА, кот, Адлер, и, н, номад, отолит, ва, Иван, анатоми, ки, аш, гар, кн, опоро, б, добошар, илата, а, ноторан, Ана, ант.